

**Biuro Planowania Przestrzennego Miasta
w Szczecinie**

ul. Karola Szymanowskiego 2, 71-416 Szczecin
tel. +48 91 42 21 055, +48 91 42 45 739
bppm@um.szczecin.pl, www.bppm.szczecin.pl

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
„Pomorzany – szpital”
w Szczecinie**

źródło: materiały własne

AUTOR OPRACOWANIA:

mgr inż. Aleksandra Działowska – Chmara

**KIEROWNIK ZESPOŁU
OCHRONY ŚRODOWISKA:**

mgr Jolanta Wiśniewska

**PROJEKTANT PLANU:
GENERALNY PROJEKTANT:**

**mgr inż. arch. Piotr Doroszkiewicz
mgr inż. arch. Angelika Szerniewicz-Kwas**

DYREKTOR BIURA:

mgr inż. arch. Zofia Fiuk-Dymek

Szczecin, BPPM, czerwiec 2022 (aktualizacja: grudzień 2022)

wyłożenie do publ. wgl. 17.02-10.03

Oświadczenie

Oświadczam, że ukończyłam jednolite studia magisterskie na kierunkach: ochrona środowiska oraz architektura krajobrazu, posiadam ponad 5 – letnie doświadczenie w pracach zespołów opracowujących prognozy oddziaływania na środowisko oraz sporządziłam samodzielnie ponad 5 prognoz oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

mgr inż. Aleksandra Działowska-Chmara

wyłożenie do publ. wgl. 17.02.10.03

wyłożenie do publ. wgl. 17.02-10.03

1	STRESZCZENIE	7
2	WPROWADZENIE	8
2.1	METODA SPORZĄDZENIA PROGNOZY	8
2.2	STOPIEŃ SZCZEGÓŁOWOŚCI PROGNOZY	10
2.3	PRZEDMIOT I CELE PLANU ORAZ JEGO POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	10
2.4	TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCE Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY	12
3	ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA	12
3.1	STAN ZASOBÓW ŚRODOWISKA.....	12
3.1.1	Morfologia	12
3.1.2	Warunki geologiczne i hydrogeologiczne	13
3.1.3	Wody powierzchniowe	14
3.1.4	Warunki klimatyczne	15
3.1.5	Klimat akustyczny	16
3.1.6	Zanieczyszczenia powietrza	17
3.1.7	Szata roślinna	18
3.1.8	Świat zwierzęcy.....	25
3.1.9	Walory krajobrazowe, dziedzictwo kulturowe i historyczne	26
3.1.10	Zasoby naturalne	28
3.2	INTEGRALNOŚĆ EKOLOGICZNA OBSZARU	28
3.3	OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE	28
3.4	ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA.....	29
3.5	POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI PLANU	30
4	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PLANU.....	30
	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM I SPOSOBY ICH UWZGLĘDNIENIA	30
5	ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ODDZIAŁYWANIA.....	33
5.1.1	Powierzchnia ziemi	33
5.1.2	Wody powierzchniowe i podziemne	34
5.1.3	Klimat.....	34
5.1.4	Klimat akustyczny i zanieczyszczenie powietrza.....	35
5.1.5	Szata roślinna, świat zwierzęcy, różnorodność biologiczna	36
5.1.6	Krajobraz	37
5.1.7	Zasoby naturalne	37
5.1.8	Zabytki i dobra materialne	37
5.1.9	Zdrowie i warunki życia ludzi	38
5.1.10	Obszar Natura 2000 i jego integralność	39
5.1.11	Powierzchniowe formy ochrony przyrody.....	39
5.2	STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM.....	39
5.3	IDENTYFIKACJA ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ	40
5.4	TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIA	41
6	DZIAŁANIA ZAPOBIEGAWCZE	41
6.1	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE I OGRANICZANIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ	41

6.2	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	41
7	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PLANIE	42
8	METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI PLANU.....	42
9	PODSUMOWANIE I WNIOSKI.....	42
10	LITERATURA I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE.....	44

wyłożenie do publ. wgl. 17.02-10.03

1 Streszczenie

Obszar miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Pomorzany - szpital” położony jest w dzielnicy Zachód, w północnej części osiedla Pomorzany. Obszar jest przekształcony przez człowieka i obejmuje różnorodne funkcje terenu – zabudowę mieszkaniową niskiej i wysokiej intensywności, usługową (m.in. szpital, gimnazjum, liceum ogólnokształcące, kościół, sklep o pow. sprzedaży do 1000 m²), tereny zieleni (Park Pomorzański im. gen. Dowbór-Muścińskiego), układ komunikacyjny oraz obiekty i sieci infrastruktury technicznej. Plan obejmuje obszar o powierzchni ok. 47 ha.

Głównym celem mpzp „Pomorzany - szpital” jest określenie sposobu zabudowy i zagospodarowania terenu - ze szczególnym uwzględnieniem niezainwestowanego terenu „pokolejowego” przy ul. Starkiewicza, sposobu ochrony konserwatorskiej z uwagi na zachowane walory struktury funkcjonalno-przestrzennej osiedla.

Obszar objęty planem położony jest w obrębie wysoczyzny morenowej i obejmuje wartości od 5 do 20 m n.p.m. Niemalże cały zachodni obszar planu stanowią grunty spoiste. Bliżej wschodniej granicy przeważają w budowie grunty piaszczyste, natomiast północno-wschodnie krańce nie mają określonego typu gleb – na terenie tym znajdują się tereny kolejowe i drogowe. Znaczną część obszaru opracowania stanowią tereny kolejowe, w obrębie których częste są nasypy i wykopy. Na obszarze opracowania nie stwierdzono istotnych przejawów morfodynamiki. Z rozpoznania warunków gruntowo-wodnych wynika, że na całym obszarze występują korzystne warunki gruntowo-wodne do posadwienia obiektów budowlanych. Na obszarze planu nie występują wody powierzchniowe. Na północno-zachodnim krańcu znajduje się Główny Zbiornik Wód Powierzchniowych GZWP 122. W granicach planu w zależności od istniejących funkcji terenu wyróżniono kilka typów bioklimatycznych: klimat terenów zieleni (Parku Pomorzańskiego), terenów usługowych i terenów zabudowy mieszkaniowo-wielorodzinnej.

Teren odznacza się niewielkim bogactwem przyrodniczym. Na uwagę zasługuje Park Pomorzański (dawny cmentarz ewangelicki), skupiający wiele dorodnych okazów drzew, głównie rodzimych. Ponadto wyróżnić można roślinność towarzyszącą zabudowie (skwery, ogrody przydomowe), zarośla przykolejowe, roślinność ruderalną. Na obszarze planu nie wskazano struktury przyrodniczej – Systemu Zieleni Miejskiej, brak jest też obszarów chronionych, a także chronionych gatunków roślin i zwierząt, z wyjątkiem ptaków zasiedlających głównie Park Pomorzański i zadrzewione obszary niezabudowane. Największą grupę zwierząt stanowią ptaki – gatunki gniazdujące, jak i przelotowe. Na obszarze planu brak jest udokumentowanych zasobów naturalnych.

Najistotniejszymi źródłami hałasu w obszarze planu są: komunikacja drogowa i tramwajowa (m.in. al. Powstańców Wielkopolskich), komunikacja kolejowa (wzdłuż północnej i wschodniej granicy obszaru). W rejonie al. Powstańców Wielkopolskich obserwuje się przekroczenia wartości hałasu do 5 dB. Analiza średniorocznych stężeń zanieczyszczeń w obszarze planu nie wykazała przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza.

Na całym obszarze objętym granicami planu „Pomorzany - szpital” negatywny wpływ ustaleń planu na środowisko nie wystąpi, bądź będzie pomijalnie mały. Proponowane ustalenia mpzp w większości nie spowodują wystąpienia istotnych zagrożeń dla środowiska przyrodniczego ani też niekorzystnych oddziaływań na zdrowie i warunki życia ludzi.

2 Wprowadzenie

Zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 roku (Dz. U. z 2022 r. poz. 503, zm. z 2022 r. poz. 1846, poz. 2185, poz. 2747) projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sporządza się wraz z prognozą oddziaływania tego planu na środowisko. Jest to wykonanie obowiązku, jaki nakłada art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2021 poz. 247 z późn. zm.).

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko analizowanego projektu planu ma na celu zidentyfikowanie potencjalnych skutków zmian, jakie wystąpią w środowisku w związku z realizacją dopuszczonych w tym planie przekształceń (utrzymania albo zmian funkcji i sposobu zagospodarowania terenów), na etapie realizacji zamierzeń i późniejszego korzystania z obiektów, infrastruktury i przestrzeni publicznych.

Prognoza zawiera ocenę hipotetyczną, opartą na założeniu pełnej realizacji ustaleń planu. W rzeczywistości plan określa ramy dla przekształceń i możliwości zmian zagospodarowania, które w okresie obowiązywania planu (szacowanego na około 10 lat) nie zawsze zostaną wykorzystane, wyznaczają jednak kierunek przyszłych zmian będących wynikiem społecznej umowy zawieranej w kolejnych okresach planowania – stanowienia prawa miejscowego. Uwzględniając ustalenia projektu planu i niepewność co do kierunków oraz intensywności zmian, w prognozie określa się skutki zmian przeznaczenia i zagospodarowania terenów w krótkim okresie czasu i długoterminowe, a także ich skumulowane oddziaływanie.

Prognoza pełni rolę informacyjną dla instytucji uzgadniających, nadzorujących i Rady Miasta Szczecin rozstrzygającej o przyjęciu lub odrzuceniu projektu uchwały w sprawie planu. Na etapie projektowania i wydawania pozwoleń wskazuje jakie problemy z zakresu ochrony środowiska muszą być brane pod uwagę, a także sygnalizuje możliwość wystąpienia zagrożeń w przyszłości. Przy założeniu uwzględniania zagrożeń na etapie planowania, realizacji, funkcjonowania i likwidacji przedsięwzięć mogą być one ograniczone, mogą nie wystąpić lub mieć łagodniejszy charakter.

2.1 Metoda sporządzenia prognozy

Podstawowym celem prognozy jest określenie kierunku i analiza zmian, jakie mogą nastąpić w środowisku w trakcie i po zagospodarowaniu analizowanego terenu, zgodnie z ustaleniami określonymi w projekcie planu. W prognozie dokonuje się oceny skutków i natężenia tych zmian w ich oddziaływaniu pojedynczym oraz łącznym, jak również ocenia się czy będą to zmiany znaczące, mając na uwadze czas trwania oddziaływania.

Specyfika dokumentu, jakim jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego sprawia, że prognoza skutków realizacji planu jest obarczona niepewnością niezależną od zastosowanej metody jej sporządzania. Wynika to z ogólności zapisów planu oraz skali planu (podstawowej 1:1000 i dopuszczonej 1:2000, a nawet 1:5000). Ponadto miejscowy plan nie przedstawia „docelowego obrazu” omawianego terenu, lecz jest zbiorem warunków (nakazów, zakazów i dopuszczeń), w oparciu o które będzie kształtowane zagospodarowanie, co powoduje, iż ograniczone są możliwości wymiarowania prognozowanych zjawisk. Zapisy planu zagospodarowania przestrzennego są odzwierciedleniem oczekiwanego stanu docelowego, ale realizacja jego ustaleń odbywa się poprzez kolejne decyzje (np. podziały

nieruchomości, pozwolenia na budowę), w długim okresie czasu, przez wiele niezależnych od siebie podmiotów. Może się ona odbywać w sposób mniej lub bardziej korzystny dla środowiska, wynikający z okoliczności nie pozostających w gestii planowania przestrzennego. Utrudnia to zarówno kontrolę (monitoring) osiąganych efektów, jak i prognozowanie skutków realizacji planu.

Zatem prognozowanie oddziaływania planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko jest zadaniem obciążonym wysokim stopniem niepewności i z samej swej istoty zawiera oceny hipotetyczne, oparte bardziej na prawdopodobieństwie i zasadach logicznego wnioskowania, niż konkretnych wyliczeniach dla realizowanych w przyszłości przedsięwzięć. Każda prognoza jest więc zawsze tylko prawdopodobna, a nigdy pewna i dlatego nie podlega uchwalaniu. Walorem prognozy jest jednak szacowanie potencjalnych skutków dla środowiska przy pełnym zagospodarowaniu przestrzeni pod rządami planu.

Podstawowym założeniem metodycznym jest przyjęcie, że, zgodnie z projektowanymi ustaleniami, na całym terenie docelowo powstanie zainwestowanie w wielkości i skali maksymalnej, na jakie plan pozwala. Istotną cechą niniejszego planu jest jego rola ochronna, utrwalająca historyczne wartości funkcjonalno-przestrzenne i dopuszczająca nieznaczające ingerencje, co oznacza, że dużo czytelniejszy staje się docelowy prognozowany stan obszaru objętego analizą.

Prognoza powinna pełnić rolę informacyjną i ostrzegawczą w stosunku do późniejszych etapów projektowania dopuszczonych przedsięwzięć, wskazując jakie problemy z zakresu jego ochrony muszą nadal być brane pod uwagę i rozwiązywane, a także – czym może grozić brak odpowiednich rozwiązań. Na etapie projektu planu należy sygnalizować wystąpienie zagrożeń, ale mogą one nie wystąpić w przyszłości lub mieć inny (łagodniejszy) charakter, o ile podejmie się odpowiednie działania zapobiegawcze na dalszych etapach decyzyjnych. Istotne jest tu także rozróżnienie między ustaleniami planu nakazującymi realizację jakiegoś sposobu zagospodarowania a jedynie dopuszczającymi taki sposób. W tym drugim przypadku decyzja o realizacji (a także zakres wykorzystania dopuszczenia) należy do podmiotu zagospodarowującego teren, który może także zrezygnować z dopuszczonego przedsięwzięcia. Skutki takich decyzji będą oczywiście różne.

Przyjęta metoda składa się z następujących etapów pracy:

- rozpoznanie i opis stanu środowiska przyrodniczego, zapoznanie się z danymi ekofizjograficznymi oraz innymi dostępnymi opracowaniami obejmującymi obszar planu,
- wizja w terenie;
- zapoznanie się z projektem planu zagospodarowania przestrzennego, analiza zapisów planu, celów i kierunków zmian zagospodarowania przestrzennego terenu,
- identyfikacja, określenie i ocena wpływu rozwiązań planistycznych na środowisko (zastosowano metodę opisową),
- sformułowanie propozycji ograniczających wpływ skutków ustaleń planu na środowisko;

Prognozę sporządzono zgodnie z obowiązującym prawem, w oparciu o dostępne materiały planistyczne: kartograficzne, inwentaryzacje specjalistyczne (konserwatorskie) i dokonywane na potrzeby planu, ekofizjograficzne, opracowania naukowe i popularne,

raporty z zakresu ochrony przyrody, ochrony środowiska i literaturę przedmiotu. Dokument ten sporządzano w trakcie przygotowywania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, we współpracy z zespołem urbanistów, co pozwoliło na równoczesną korektę projektowanych rozwiązań planistycznych. Dzięki korygowaniu ustaleń, projekt dokumentu stał się bardziej korzystny dla środowiska.

Aktualny kształt prognoza uzyskała na etapie zamknięcia projektu planu zagospodarowania przestrzennego, przed jego przekazaniem do opiniowania i uzgodnień.

2.2 Stopień szczegółowości prognozy

Zakres i stopień szczegółowości prognozy:

- został uzgodniony z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Szczecinie (pismo z dnia 15 maja 2018 r. PS.NZ.400.0123.2018) oraz z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Szczecinie (pismo z dnia 29 maja 2018 r. WOPN-OS.411.54.2018.MB);
- wypełnia zapisy art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- odpowiada szczegółowości planu miejscowego sporządzonego w skali 1:1000 oraz szczegółowości dostępnych opracowań, w których dokonuje się waloryzacji środowiska (opracowania ekofizjograficzne, waloryzacje przyrodnicze, opracowania i raporty o stanie środowiska, plany i programy, mapa hałasu i in.).

2.3 Przedmiot i cele planu oraz jego powiązania z innymi dokumentami

Przedmiotem analizy jest obszar określony uchwałą Rady Miasta Szczecin w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Pomorzany - szpital” w Szczecinie (uchwała nr XXXIX/1135/18 z dnia 27 marca 2018 r.). Teren objęty opracowaniem obejmuje obszar o powierzchni ok. 47 ha, ograniczony:

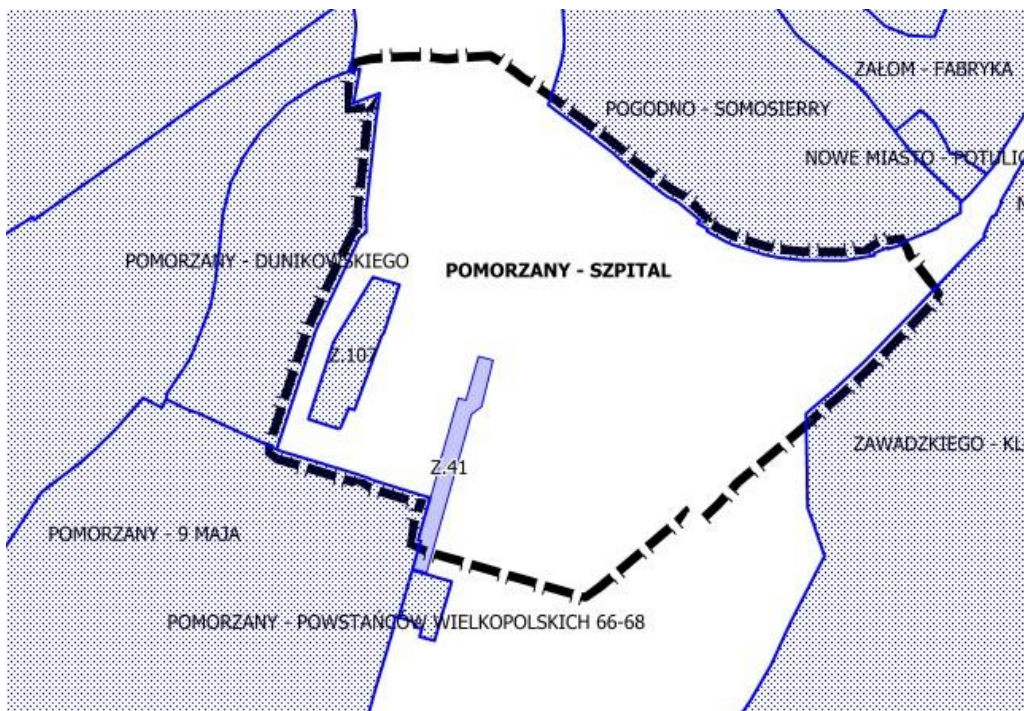
1. od północy – terenami kolejowymi,
2. od wschodu – ul. Połabską i terenem kolejowym,
3. od południa – ul. Milczańską i ul. Szpitalną,
4. od zachodu – ul. Dunikowskiego;

Przedmiotem planu są tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wysokiej i niskiej intensywności, tereny usługowe, usług zdrowia, oświaty i usług sakralnych, tereny zieleni urządzonej, tereny komunikacji oraz tereny urządzeń infrastruktury technicznej.

Główne cele planu to:

- określenie parametrów zabudowy i zagospodarowania terenów ze szczególnym uwzględnieniem niezainwestowanych terenów pokolejowych przy ul. Starkiewicza,
- zagospodarowanie terenów PKP przy ul. Starkiewicza,
- ochrona zabytkowych zespołów i pojedynczych obiektów,

- ochrona zieleni parkowej,
- ochrona zespołów zabudowy mieszkaniowej,
- likwidacja/poprawa estetyki garaży blaszanych,
- wprowadzenie nowych miejsc parkingowych przy zabudowie mieszkaniowej;

Rys.1. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w sąsiedztwie planu „Pomorzany - szpital”.

W granicach opracowania planu znajdują się dwa obszary objęte ustaleniami planów miejscowych ujęte w:

a) Uchwale Nr XVI/524/99 Rady Miasta Szczecina z dnia 22.11.1999 r. w sprawie zmiany Z.107 Miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecina (Dz. U. Woj. Zach. z 2000 r. nr 4 poz. 33);

b) Uchwale Nr XLIII/542/98 Rady Miasta Szczecina z dnia 23.02.1998 r. w sprawie II edycji zmian Miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecina na obszarze Zachód (Dz. U. Woj. Szcz. z 1998 r. nr 9 poz. 57).

W bezpośrednim sąsiedztwie obszaru planu obowiązuje mpzp „Pomorzany - Dunikowskiego”, „Pomorzany - 9 maja”, „Nowe Miasto - Dąbrowskiego, Sowińskiego” oraz „Międzyodrze - Kępa Parnicka - Wyspa Zielona”.

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdza się, że ustalenia planu „Pomorzany - szpital” w Szczecinie są zgodne z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecina (Uchwała Nr XXXIX/1061/22 Rady Miasta Szczecina z dnia 26 kwietnia 2022 r.) i kontynuują politykę przestrzenną przyjętą w dokumentach strategicznych gminy, w tym Strategię Rozwoju Miasta.

Rozwiązania przestrzenne przyjęte w planie dostosowane są do uwarunkowań przyrodniczych terenu określonych m.in. w Waloryzacji przyrodniczej miasta Szczecin i opracowaniu ekofizjograficznym, a także podczas wizji terenowych dokonanych na przełomie (od listopada 2021 do maja 2022). Uwarunkowania te stanowią podstawę analizy proponowanych rozwiązań przestrzennych, w odniesieniu do oddziaływania na środowisko.

Ustalenia planu „Pomorzany – szpital” w Szczecinie zgodne są z wytycznymi zawartymi w dokumentach dotyczących ochrony środowiska na szczeblu lokalnym. Dokumenty te wskazują na konieczność budowania odporności miasta na zmiany klimatu, a także podnoszenie jakości środowiska, a tym samym podnoszenie jakości życia mieszkańców. Do dokumentów tych należą m.in.: Plan Adaptacji do zmian klimatu dla miasta Szczecin, Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasta Szczecin, Strategia Rozwoju Elektromobilności dla miasta Szczecin, Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Szczecin na lata 2020-2025.

2.4 Trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

Przy opracowywaniu prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń Studium nie wystąpiły utrudnienia wynikające z braków współczesnej wiedzy. Źródła przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko realizacji ustaleń określonych w Studium były precyzyjne i dobrze udokumentowane.

Zakłada się, że wykonanie postanowień planów miejscowych sporządzonych zgodnie z ocenianym w niniejszej prognozie Studium będzie dokonywana z wykorzystaniem najlepszych dostępnych technik (BAT).

3 Analiza i ocena stanu środowiska

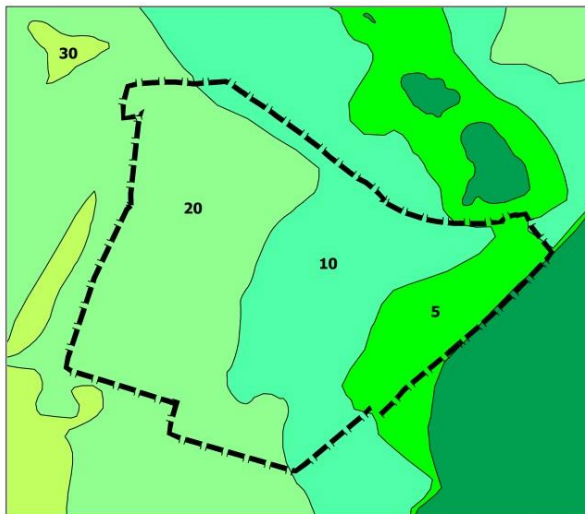
3.1 Stan zasobów środowiska

3.1.1 Morfologia

Szczecin to stolica i największe miasto województwa zachodniopomorskiego. Powierzchnia miasta wynosi 300,6 km². Położone jest nad Odrą i jeziorem Dąbie, w odległości około 60 km od morza i 30 km od Zalewu Szczecińskiego.

Szczecin jest ważnym miastem w regionie Morza Bałtyckiego, krajowym ośrodkiem metropolitalnym, położonym na skrzyżowaniu szlaków komunikacji lądowej i wodnej. Jako największe miasto Pomorza Zachodniego i pogranicza polsko-niemieckiego jest naturalnym centrum administracyjno-gospodarczo-kulturalnym dla mniejszych miast, tworząc z nimi Szczeciński Obszar Metropolitalny (SOM) i Transgraniczny Region Metropolitalny Szczecina (TRMS).

Obszar planu położony jest w obrębie jednej jednostki geomorfologicznej tj. erozyjnej wysoczyzny morenowej, uformowanej w czasie zaniku lądolodu północno – polskiego fazy pomorskiej. Rzędne wysokości układają się w przedziale od 5 m n.p.m, do 20 m n.p.m i rosną w kierunku zachodnim.

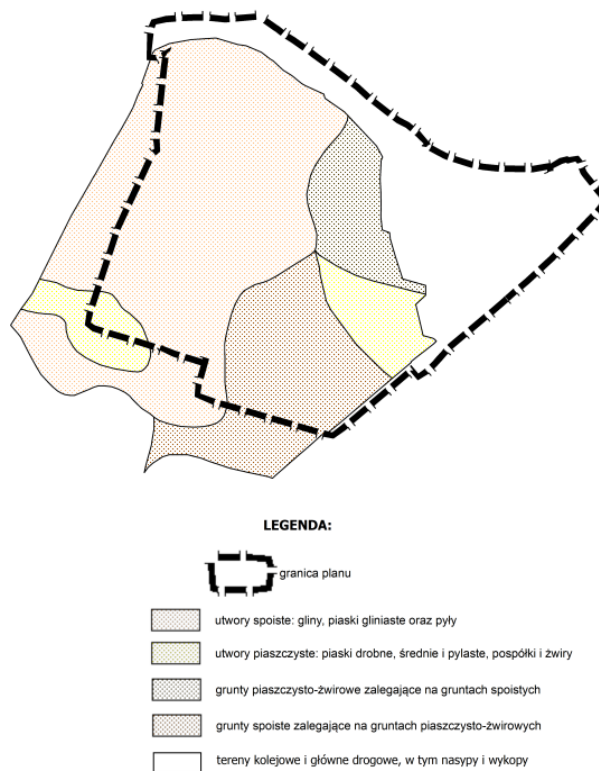
Rys.2 Przekrój wysokościowy na obszarze planu „Pomorzany - szpital”.

3.1.2 Warunki geologiczne i hydrogeologiczne

Rzeźba terenu obszaru opracowania została silnie przekształcona antropogenicznie, w wyniku jego intensywnego zainwestowania kubaturowego i infrastrukturalnego. Na obszarze opracowania nie stwierdzono istotnych przejawów morfodynamiki.

Niemalże cały zachodni obszar planu stanowią grunty spoiste. Blżej wschodniej granicy przeważają w budowie grunty piaszczyste, natomiast północno-wschodnie krańce nie mają określonego typu gleb – na terenie tym znajdują się tereny kolejowe i drogowy. Ukształtowanie terenu i przewaga glin w podłożu powodują, że podłoże jest stabilne, słabo podatne na erozję wodną i wietrzną. Erozja wodna może zachodzić tylko okresowo na wystromionych fragmentach terenu, w tym na skarpach, w czasie pozbawienia ich szaty roślinnej (np. w trakcie prac budowlanych). Opracowanie ekofizjograficzne dla obszaru planu określa wszystkie występujące tu grunty jako nośne, przydatne pod zabudowę.

W obrębie ogrodów działkowych na zapleczu ul. Dunikowskiego występują głównie gleby kulturoziemne typu hortisoli półbrunatnych (gleby ogrodowe, próchniczne, wykształcone w wyniku zabiegów agrotechnicznych na pierwotnych glebach brunatnych). Na terenach zielonych osiedli wielorodzinnej zabudowy mieszkaniowej przeważają gleby kulturoziemne, sztucznie ukształtowane (w tym nawiezione) przed wprowadzeniem pokrywy roślinnej. Całkowita likwidacja pokrywy glebowej nastąpiła na wszystkich terenach kolejowych i drogowych.

Rys.3 Warunki gruntowe na obszarze planu „Pomorzany - szpital”.
(źródło: opracowanie ekofizjograficzne)

Rzeźba terenu i podłoże obszaru opracowania związane są przede wszystkim z akumulacyjną działalnością lądolodu oraz z erozyjną działalnością wód roztopowych w plejstocenie. Dominującą formą tego obszaru opracowania jest morena falista. Wysoczyzna morenowa obszaru opracowania zbudowana jest z plejstocenijskich utworów akumulacji lodowcowej. Są to przede wszystkim grunty spoiaste: gliny piaszczyste i piaski gliniaste. Utwory akumulacji fluwioglacjalnej, reprezentowane są przez różnoziarniste piaski oraz pospółki i żwiry. Znaczną część obszaru opracowania stanowią tereny kolejowe, w obrębie których częste są nasypy i wykopy.

Poziom wód gruntowych na całym obszarze planu kształtuje się na poziomie powyżej 5 m ppt.

Z rozpoznania warunków gruntowo-wodnych wynika, że na całym obszarze występują korzystne warunki gruntowo-wodne do posadowienia obiektów budowlanych.

3.1.3 Wody powierzchniowe

Na obszarze planu nie występują wody powierzchniowe. Na północno-zachodnim krańcu znajduje się Główny Zbiornik Wód Powierzchniowych GZWP 122. Na terenie Szpitala Pomorzańskiego znajduje się ujęcie wody podziemnej, składające się z jednej studni głębinowej. Woda podziemna w ramach pozwolenia wodnoprawnego wykorzystywana jest do celów socjalno-bytowych i porządkowych szpitala.

3.1.4 Warunki klimatyczne

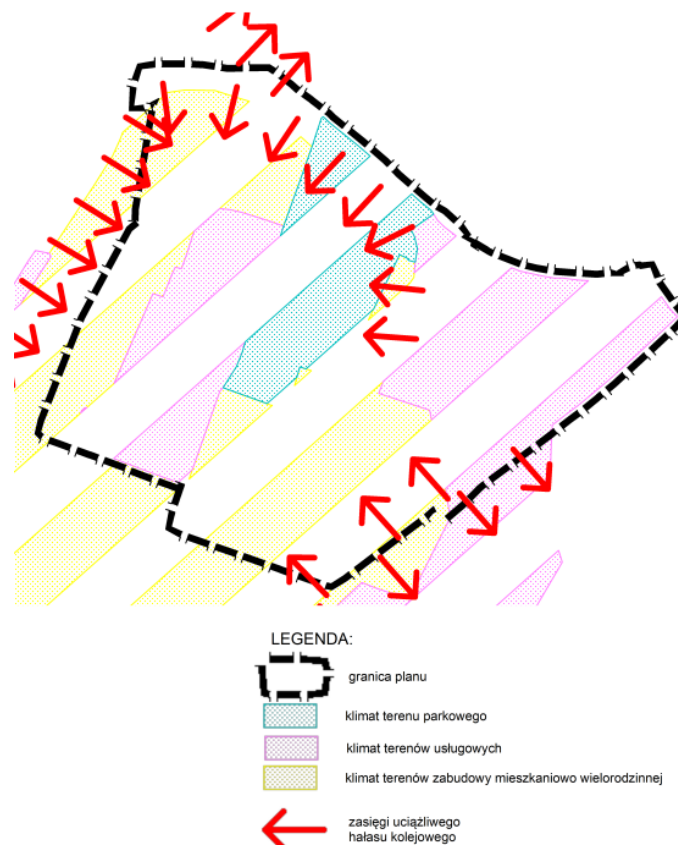
Klimat Szczecina kształtowany jest przez warunki fizjograficzne, bliskość morza oraz obecność dużych zakładów produkcyjnych i przemysłowych. Czynnikiem mającym największy wpływ na kształtowanie klimatu ma obecność jeziora Dąbie, doliny rzeki Odry oraz występowanie wysoczyzn: Wzgórz Warszawskich, Wzgórz Bukowych, a także Wału Bezleśnego. Na klimat miasta wpływ ma także występowanie trzech kompleksów leśnych puszcz: Wkrzańskiej, Bukowej oraz Goleniowskiej.

Na przestrzeni ostatnich lat opisane wyżej charakterystyczne cechy klimatu Szczecina są coraz mniej czytelne. Jest to wynikiem dokonujących się globalnych zmian klimatycznych, których skutkiem są skrajne zjawiska pogodowe zachodzące coraz częściej z dużą gwałtownością (fale upałów, susze, podtopienia i powodzie, wichury). Zmiany klimatyczne odzwierciedlają się również w zacieraniu wyraźnych granic między porami roku. W związku z powyższym coraz trudniej określić charakterystyczny klimat miasta.

Jak podaje opracowanie ekofizjograficzne, na obszarze opracowania wyróżniono następujące typy warunków bioklimatycznych:

- klimat terenu parkowego, z bogatym drzewostanem, charakteryzujący się osłabionym nasłonecznieniem i przewietrzaniem oraz podwyższoną wilgotnością powietrza;
- klimat terenów usługowych z bardzo dużym udziałem powierzchniowym nawierzchni sztucznych, o generalnie umiarkowanych i słabych warunkach bioklimatycznych, z lokalnie osłabionym przewietrzaniem, podwyższoną temperaturą powietrza w półroczu letnim i obniżoną wilgotnością powietrza;
- klimat terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – blokowej i usług towarzyszących, czasami z udziałem powierzchniowym terenów zieleni, o lokalnie osłabionym przewietrzaniu, dużym nasłonecznieniu;

Rys.4 Warunki klimatyczne na obszarze planu „Pomorzany - szpital”.
(źródło: opracowanie ekofizjograficzne)

3.1.5 Klimat akustyczny

Dla analizowanego terenu najistotniejszymi źródłami hałasu, kształtującymi klimat akustyczny są:

- komunikacja drogowa - al. Powstańców Wielkopolskich, Starkiewicza, Połabskiej, Dunikowskiego, a także ul. Tama Pomorzańska (poza obszarem planu);
- komunikacja tramwajowa - przez al. Powstańców Wielkopolskich przebiega linia tramwajowa w kierunkach Pomorzany – Centrum miasta;
- komunikacja kolejowa - w północnych rejonach oraz wzdłuż wschodniej granicy przebiega obszar kolejowy związany z liniami kolejowymi nr 351 Poznań Główny – Szczecin Główny oraz nr 408 Szczecin Główny – Stobno Szczecińskie – granica państwa, będącymi liniami kolejowymi o znaczeniu państwowym;

Mapa akustyczna Szczecina wskazuje na obszarze planu 3 obszary ochrony akustycznej: obszary zabudowy wielorodzinnej, stałego/czasowego pobytu dzieci i młodzieży oraz tereny usług zdrowia i opieki społecznej (Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny PUM). Analizując dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, oraz wartości hałasu przedstawione na mapie akustycznej Szczecina, niewielkie przekroczenia poziomu hałasu występują na al. Powstańców Wielkopolskich.

Analizując hałas pochodzący z komunikacji drogowej, to w ciągu dnia, największe wartości obserwuje się na al. Powstańców Wielkopolskich, Połabskiej i Starkiewicza – 65 dB – 70 dB. Większe wartości pojawiają się na ul. Kolumba (70 dB – 75 dB). Przebiega ona poza obszarem planu, ale może oddziaływać również na analizowany obszar. W ciągu nocy najwyższe wartości obserwuje się na al. Powstańców Wielkopolskich (60 dB-65 dB). W rejonie tej ulicy obserwuje się przekroczenia wartości hałasu do 5 dB.

Komunikacja kolejowa w obszarze planu emituje hałas o wartości 60 dB - 65 dB w ciągu dnia i 50 dB -55 dB w ciągu nocy. Nie obserwuje się przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu.

Komunikacja tramwajowa również przyczynia się do wzrostu hałasu na analizowanym obszarze. Linia tramwajowa przebiegająca przez al. Powstańców Wielkopolskich emituje hałas w wielkości 55 – 60 dB, jednakże nie powodując przekroczeń dopuszczalnych wartości hałasu.

3.1.6 Zanieczyszczenia powietrza

Aktualny stan jakości powietrza na obszarze opracowania przedstawia tab.1., sporządzona na podstawie danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie (pismo DM/SZ/063-1/229.1/21/KJ).

Do źródeł emisji pyłów i gazów występujących na terenie opracowania należą:

- pojazdy samochodowe poruszające się po ulicach: m.in. al. Powstańców Wielkopolskich, Starkiewicza, Dunikowskiego, Połabskiej;
- źródła energetycznego spalania (kotły gazowe, olejowe i na paliwo stałe) w istniejącej zabudowie;

Przeważające w mieście wiatry zachodnie i południowo-zachodnie korzystnie wpływają na stan czystości atmosfery na obszarze planu – z kierunków tych napływają w przewadze czyste masy powietrza z terenów wiejskich i podmiejskich.

Oddziaływanie gazów i pyłów komunikacyjnych ma charakter lokalny występujący jedynie wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U.2012.1031) dopuszczalne poziomy zanieczyszczeń powietrza według poniższych danych nie zostały przekroczone. Stan aerosanitarny obszaru opracowania można uznać za zadowalający.

Tab. 1 Średnioroczne stężenie zanieczyszczeń powietrza (opracowanie własne na podstawie pisma WIOŚ)

DOPUSZCZALNE POZIOMY ZANIECZYSZCZEŃ DLA ROKU KALENDARZOWEGO [µG/M3]	DWUTLENEK SIARKI (SO ₂)	DWUTLENEK AZOTU (NO ₂)	PYŁ ZAWIESZONY PM10	PYŁ ZAWIESZONY PM2,5	OŁÓW (PB) W PYLE PM10	BENZEN (C ₆ H ₆)
	20,00	40,00	40,00	25,00	0,50	5,00
Średnioroczne stężenie zanieczyszczeń [µg/m ³] w obszarze planu "Pomorzany - szpital "	3,0	15,00	19,00	13,00	0,004	1,0

3.1.7 Szata roślinna

Na istniejące zasoby szaty roślinnej obszaru opracowania składa się:

- roślinność ruderalna,
- mozaika zarośli i roślinności ruderalnej,
- zbiorowiska semileśne,
- ogrody przydomowe,
- skwery,
- szpalery drzew,
- zieleń parkowa;

Roślinność ruderalna

Dużą powierzchnię obszaru opracowania zajmuje roślinność ruderalna, głównie zbiorowiska reprezentujące klasę *Artemisietea vulgaris*. Roślinność ruderalna jest nieodłącznym elementem miejskiego środowiska, przekształconego przez człowieka. Na obszarze dzielnicy występuje we wszystkich jej rejonach, tworząc mniejsze lub większe płaty. Rozległe powierzchnie zajęte przez zbiorowiska z tej grupy obecne są na licznych tu terenach kolejowych, przede wszystkim ciągnących się wzdłuż północnej i wschodniej granicy obszaru opracowania. Torowiska i ich pobocza, a także rozjazdy kolejowe, rampy i składowiska oraz perony, otoczenie lokomotywni i innych budynków kolei, to miejsca rozwoju bogatych zbiorowisk ruderalnych. Uczestniczy w nich wiele gatunków antropofitów, rozpowszechnionych szczególnie na trasach kolejowych. Na rozległym terenie wzdłuż torów kolejowych przebiegających wzdłuż północnej granicy rozpoznano takie gatunki jak: wrotycz pospolity, konyza kanadyjska, koniczyna, tasznik, starzec lepki, pszonak drobnokwiatowy, bodzisek cuchnący, jastrzębiec baldaszkowaty. Mogą zdarzyć się też rzadkie gatunki, zawlekane z transportem kolejowym z odległych stron świata.

Roślinność ruderalna nie jest szczególnie wartościową zielenią w mieście. Zieleń wysoka, odgrywająca znacznie większą rolę fitoklimatyczną i krajobrazową, jest znacznie bardziej pożądana. Jednak roślinność ruderalna rozwija się spontanicznie, bez jakichkolwiek nakładów, często na terenach, gdzie inna roślinność ma trudności z rozwojem. Jej obecność w mieście jest niewątpliwie znacznie korzystniejsza, niż rozległe powierzchnie całkowicie zabetonowane lub pokryte asfaltem, jak to często ma miejsce w omawianej dzielnicy.

Fot.1. Roślinność ruderalna przy torowisku kolejowym.
(źródło: materiały własne)

Mozaika zarośli i roślinności ruderalnej

Znaczącą powierzchnię obszaru opracowania zajmuje roślinność ruderalna w mozaice ze spontanicznie rozwijającymi się zaroślami. Układy takie występują przede wszystkim na skarpach nad torami kolejowymi. W przeszłości były przypuszczalnie zajęte przez zielną roślinność ruderalną, głównie z klasy *Artemisietea vulgaris*. Samosiew drzew i krzewów, jaki się tu pojawił, rozwija się intensywnie, tworząc z czasem zwarte zarośla. Zanim to nastąpi, między krzewami głogów, bzu czarnego oraz podrostem klonów i innych drzew, jakie rosną w pobliżu i obsiewają się tu, obecne są grupy m.in. wrotycza pospolitego, bylicy pospolitej, nawłoci późnej, cykorii podróżnik, jastrzębca baldaszkowatego i szeregu gatunków traw. Roślinność ta spełnia szereg pożytecznych funkcji, m.in. przeciwdziałając erozji skarp, a także maskując zielenią tereny kolejowe.

Zbiorowiska semileśne

Roślinność składająca się z licznych okazów drzew oraz krzewów i towarzyszących im gatunków zielnych, nie będąca zielenią kulturową, np. parkową, a nie posiadająca też cech zbiorowisk leśnych, została zaliczona do umownej kategorii zbiorowisk semileśnych. Są one często typowym składnikiem zaniedbanych terenów miejskich i podmiejskich. Na obszarze opracowania zajmują przede wszystkim skarpy nasypów i wykopów linii kolejowych przecinających ul. Powstańców Wielkopolskich. Zbliżone semileśne zbiorowiska porastają skarpy przy ul. Starkiewicza. Obok robinii akacjowych, jesionów, lip oraz klonów zwyczajnych, obecne są tu także jawory, kasztanowce i klon jesionolistny oraz młode okazy ich samosiejek. Zbiorowiska semileśne można wyodrębnić także na terenie pokolejowym przy ul. Starkiewicza. Pomędzy budynkami i magazynami rosną niekiedy pojedyncze drzewa. Zwraca na siebie uwagę kilka topoli włoskich, które wyróżniają się dużym obwodem pnia (ok. 300 cm). Większe powierzchnie zadrzewione znajdują się jednak na obrzeżach tego terenu: na południu i wschodzie w pasie dawnych torów kolejowych wykształciło się zbiorowisko w robinia akacjową i brzozę brodawkowatą, natomiast na północno-zachodnim krańcu zadrzewienia tworzy mieszanka pospolitych gatunków drzew: klonu, buka, jesionu. Drzewa tworzą gęste skupisko, trudne do penetracji.

Fot. 2. Zieleń wysoka przy ul. Starkiewicza.
(źródło: materiały własne)

Fot. 3. Zbiorowiska semileśne przy zabudowie pokolejowej.
(źródło: materiały własne)

Fot.4-5. Zbiorowiska semileśne w terenie elementarnym Z.N.9026.MW,U (źródło: materiały własne)

Fot.6-7. Zbiorowisko robinii akacjowej wzdłuż wschodniej granicy terenu elementarnego Z.N.9026.MW,U (źródło: materiały własne).

Zieleń przydomowa

Zieleń przydomowa wykształciła się głównie przy zabudowie wielorodzinnej przy ul. Dunikowskiego, gdzie występuje w postaci rabat z ogrodzeniem w postaci żywopłotu. Rabaty te mają różny stopień zagospodarowania – od skromnych, porośniętych jedynie darnią, po zajęte przez ozdobne gatunki krzewów i bylin, np. dziką różę, laurowiśnię, tamaryszek, trzmielinę itp. Nieco inny charakter ma zieleń przybłokowa przy ul. Milczańskiej (teren elem. Z.N.9012.MW,U). Osiedle to jest zamknięte, a rabaty są jednolite, gęsto nasadzone przez zwarte rośliny ozdobne: berberysy, trzmieliny czy różaneczniki.

Fot.8-9 Ogrody przydomowe przy ul. Dunikowskiego (po lewej stronie) i przy ul. Milczańskiej (po prawej) (źródło: materiały własne)

Ogrody działkowe

Niewielka powierzchnia ogrodów działkowych znajduje się na tyłach zabudowy wielorodzinnej przy ul. Dunikowskiego. Posiadają zróżnicowaną zieleń – od obiektów zadbanych, z kwiatami i drzewami oraz krzewami owocowymi, po powierzchnie zaniedbane – z zanikającymi gatunkami uprawnymi, wypieranymi przez roślinność ruderalną.

Fot.10. Ogrody działkowe przy zabudowie mieszkaniowej przy ul. Dunikowskiego (źródło: materiały własne)

Skwery

Skwery występują głównie wokół wielorodzinnych budynków mieszkalnych, jakie dominują w zabudowie omawianej dzielnicy. Zieleń ich składa się przeważnie ze stosunkowo młodych drzew, rozmaitych krzewów ozdobnych, rzadziej obecne są też zgrupowania bylin ozdobnych. Ważnym wzbogaceniem roślinności szeregu takich skwerów są drzewa owocowe,

jakie przetrwały z dawnych ogrodów i sadów, które tu wcześniej występowały lub szpalery oraz pojedyncze stare drzewa, np. topole.

Fot.11-12 Skwer pomiędzy zabudową wielorodzinną pomiędzy ul. Starkiewicza, Grudziądzką i św. Józefa (po lewej stronie) oraz pomiędzy ul. Milczańską i Dunikowskiego (źródło: materiały własne)

Interesujące skwery, z obecnością starych, dorodnych drzew, znajdują się na terenie Szpitala Klinicznego Pomorskiej Akademii Medycznej przy ul. Powstańców Wielkopolskich. Można stwierdzić, że zabudowa i tereny zieleni były starannie zaplanowane i tworzyły razem spójną kompozycję. Dużo jest pojedynczych drzew pospolitych gatunków, jak np. klon, kasztanowiec, brzoza, lipa, buk, platany, ale głównie uwagę swą podkreślają zgrupowania zieleni wysokiej i średniej na skwerach przed poszczególnymi oddziałami. Interesujące wydaje się być założenie zieleni przylegające do ul. Starkiewicza – po środku kłomb z pojedynczym krzewem iglastym, który otaczają posadzone dookoła drzewa okazałych rozmiarów. Zieleni ta jest podwójnie cenna, gdyż stanowi najbliższe otoczenie szpitala; jej widok nierzadko jest pociechą dla ludzi cierpiących, przebywających w klinikach.

Fot.13-14. Okazałe platany rosnące od al. Powstańców Wielkopolskich (po lewej) i zieleniec od ul. Starkiewicza (po prawej) (źródło: materiały własne)

Fot.15-16. Zagospodarowane skwery przed poszczególnymi oddziałami szpitala
(źródło: materiały własne)

Szpalery drzew

Na obszarze opracowania, poza parkami, zbiorowiskami semileśnymi i skwerami, obecne są też w kilku miejscach szpalery drzew. Wzbogacają one zielenią wysoką miasta, ogywając ważną rolę fitoklimatyczną i krajobrazową. Główna trasa przecinająca ten teren – ul. Powstańców Wielkopolskich – posiada nieregularny szpaler drzew (z przewagą kasztanowców) pomiędzy torowiskami tramwajowymi, zaczynający się na wysokości biblioteki PUM, a kończący na wysokości szkoły. Ulica Św. Józefa obsadzona jest dwoma niepełnymi szpalerami różnych gatunków drzew (brzoza, klon, lipa, robinia akacjowa).

Fot.17-18 Szpaler drzew w pasie tramwajowym na Al. Powstańców Wielkopolskich (po lewej).
Zieleń wysoka przy ul. Św. Józefa (po prawej) (źródło: materiały własne)

Zieleń parkowa

Na obszarze odznacza się sporych rozmiarów Park Pomorzański im. gen. Dowbór-Muśnickiego, położony między ul. Powstańców Wielkopolskich i ul. Grudziądzką, który jest pozostałością dawnego cmentarza założonego w 1865 roku, obejmującego obszar 11 ha.

Rosną tam przede wszystkim stare drzewa, głównie liściaste krajowego i obcego pochodzenia (dęby, buki, klony zwyczajne, jesion, kasztanowiec, brzoza), oraz cisy. Można zaobserwować także alejowe nasadzenie lip i grabów, skupienie cisów, daglezie. Na szczególną uwagę zasługuje odmiana cisa pospolitego 'Dovostoniana' i – o zupełnie innym pokroju – odmiana irlandzka cisa pospolitego 'Fastigiata'. Interesującym, niewysokim drzewem jest żywotnik wschodni. Wśród roślin liściastych zwraca uwagę leszczyna turecka. Można także spotkać inne interesujące rośliny, m.in. klon okrągłolistny i klon ginnala. Ze wschodnich i środkowych terenów Ameryki Północnej pochodzi śnieguliczka koralowa, której eliptyczne lub jajowate liście są regularnie ustawione w dwóch szeregach (źródło: *Zieleń Szczecina*).

Fot.19-20. Park Pomorzański im. gen. Dowbór-Muśnickiego (źródło: materiały własne)

Fot.21-23. Zieleń wysoka Parku Pomorzańskiego tworząca aleje (źródło: materiały własne)

W lukach między starym drzewostanem wprowadzono nasadzenia uzupełniające, np. dębu, leszczyny tureckiej. Pod zwartymi zgrupowaniami starych drzew runa praktycznie brak. Pozostała część dna parku pokryta jest zielną roślinnością trawiasto-ruderalną, brak tu bylin ozdobnych, klombów. Park jest zadbane, posusz drzew jest regularnie usuwany (co zauważyć było można podczas wizji lokalnej). Fragmenty parku zarośnięte okazami cisu są niekiedy zakrzaczone (głównie roślinnością zielną oraz krzewami śnieguliczki oraz tawuły).

Brak jest elementów wody, jako ozdobnego elementu założenia parkowego, jednak pomimo tego Park Pomorzański jest bardzo cennym składnikiem zieleni Szczecina.

Fot.24-25. Owoce trzmieliny oskrzydłonej (po lewej) i cisa pospolitego (po prawej).
(źródło: materiały własne)

W parku wciąż istnieją ślady dawnego układu przestrzennego cmentarza w postaci układu głównych alei, które obsadzone były okazami lip i grabów. Duża ilość starych okazów cisa jest też pozostałością dawnego przeznaczenia tego terenu. W zachodniej części parku zachowały się budynki, które są pozostałością po cmentarzu (były to budynki administratora i dozorca cmentarza).

W parku znajduje się rozwinięta infrastruktura rekreacyjna. Przy alejkach o naturalnej nawierzchni znajdują się ławki. W części parku w pobliżu ul. Grudziądzkiej położony jest plac zabaw dla dzieci z piaskownicą, huśtawkami, zjeżdżalnią, itp. W pobliżu jest także sztuczna górka do jazdy na sankach. Jest tu także niewielki parking bezpośrednio przy chodniku ulicy. Infrastruktura jest w dość dobrym stanie.

3.1.8 Świat zwierzęcy

Świat zwierząt terenu opracowania nie jest bogaty i zróżnicowany, gdyż obszar dzielnicy jest silnie zurbanizowany i dość monotony pod względem siedlisk. Brak jest tu wód otwartych. Ważnymi terenami dla licznych gatunków zwierząt, zwłaszcza ptaków, są pasy zbiorowisk semileśnych oraz zarośli, a także zbiorowisk ruderalnych. Zarówno ze względu na ich znaczną powierzchnię, jak też długie ciągi okalające i przecinające obszar, odgrywają one dla wielu zwierząt istotną rolę. Grupą zwierząt najliczniej reprezentowaną są ptaki, zarówno stali mieszkańcy, gatunki gniazdujące, jak też liczne stada ptaków na przelotach podczas sezonowych wędrówek. Bogactwo zieleni drzewiastej, szczególnie zgrupowania starych drzew, jakie występują w Parku Pomorzańskim, czy część terenów semileśnych stwarza korzystne warunki dla bogatej awifauny. Innym gatunkom ptaków oraz różnym organizmom z innych grup systematycznych sprzyjają zaroślowo-ruderalne i ruderalne zbiorowiska terenów kolejowych oraz roślinność ogrodów działkowych.

Również skwery, obecne przy większości bloków sprzyjają występowaniu szeregu ptaków, a także wielu innych zwierząt. Stałym składnikiem fauny terenu opracowania są zwierzęta hodowane przez człowieka – bardzo liczne psy, obecne przy wielu domach jednorodzinnych, jak też trzymane w blokach wielorodzinnych oraz częste koty domowe.

Te ostatnie mają pewien wpływ na awifaunę dzielnicy, zwłaszcza ptaki gniazdujące, polując na ich osobniki żyjące w ogrodach, na skwerach i zaroślach w pobliżu zabudowań. Waloryzacja przyrodnicza miasta Szczecin nie wskazała w granicach planu stanowisk chronionych gatunków zwierząt, jednak na podstawie wizji lokalnej ptaki uznaje się za grupę zwierząt podlegającej ochronie gatunkowej.

Fot.26. Ptaki z rodziny krukowatych zaobserwowane na obszarze Parku Pomorzańskiego (źródło: materiały własne)

3.1.9 Walory krajobrazowe, dziedzictwo kulturowe i historyczne

Obszar opracowania położony jest na Pomorzanych – jednej z największych dzielnic Szczecina. Krajobraz obszaru planu ma charakter antropogeniczny - jest przekształcony przez człowieka i niemalże w pełni zagospodarowany. Obecna jest tu gęsta, zwarta zabudowa z wyraźną siecią ulic przy przeważnie płaskiej powierzchni terenu. Odczuwalne jest duże natężenie ruchu (ludzi i pojazdów), ponadto wzdłuż północnej i wschodniej granicy przebiegają linie kolejowe. Na Pomorzanych występuje największa koncentracja komunikacji kolejowej w Szczecinie. Krzyżuje się tutaj kilka linii kolejowych w różnych kierunkach, dochodzą do tego liczne obiekty zaplecza technicznego kolei, w tym również dworca kolei. Linia kolejowa na obszarze planu była pierwszą linią kolejową miasta. Jak podaje dokument Studium Ochrony Dóbr Kultury jest to najbardziej zdegradowane kulturowo i przestrzennie osiedle zachodniej części miasta. „Zniszczenia wojenne, zmiany w zakresie przemysłu, a przede wszystkim intensywne rozwinięta blokowa urbanizacja osiedlowa łącznie z zabudową obszaru dawnej wsi spowodowały, w znacznej mierze, przerwanie ciągłości historycznej tradycji, utratę wielu walorów kulturowych i przestrzennych, nie rekompensowanych działaniami współczesnymi”.

Fot.27-28. Element dysharmonijny krajobrazu - garażowiska na obszarze planu (teren elementarny Z.N.9009.KG i po prawej Z.N.9001.KG)

Rys historyczny

W 1253 r. Pomorzany zostały kupione przez miasto od księcia Barnima I. Książę przekazał mieszkańcom wieś wraz ze wszystkimi uprawnieniami tj.: kościołem, rursdykacją, karczmą, także lasy, wody, łąki, pola uprawne. Granice wsi nigdy nie były dokładnie oznaczone, stosunki własnościowe ulegały wielkim zmianom. W 1818 r. usiłowano bardziej szczegółowo określić granice, pobudowano drogi, które umożliwiały dostęp do trzech różnych posiadłości. W 1822 r. pomiędzy właściwymi Pomorzananami, a podmiejskim Nowym Wikiem, powstało na gruntach należących do miasta Szczecina nowe osiedle. Mieszkańcy nowego osiedla zajmowali się uprawą roli, aczkolwiek w niewielkim wymiarze.

W 2 połowie XIX wieku, wobec znacznego uprzemysłowienia Szczecina, wzrasta liczba ludności napływowej z okolicznych wiosek. Znajdowała ona zajęcie w budowanych na osiedlu zakładach przemysłowych. W 1879 r. na ul. Powstańców Wielkopolskich został wybudowany publiczny szpital miejski. W czasie II wojny światowej Pomorzany stały się obiektem wielu nalotów lotnictwa alianckiego, w wyniku których ucierpiało wiele zakładów przemysłowych. Pomorzany przez wiele powojennych lat należały do dzielnic słabo zaludnionych, o bardzo rzadkiej i rozrzuconej na ogromnym obszarze zabudowie. Były dzielnicą zaniedbaną pod względem infrastruktury miejskiej, bardzo zniszczonej. Zabudowa mieszkalna przeplatała się na przemian z zakładami przemysłowymi. Pod względem przestrzenno-urbanistycznym Pomorzany są bardzo zróżnicowane. Do lat 60, poza odbudową i remontami starej zabudowy mieszkalnej, nie wznoszono tutaj nowych domów. W dalszych latach osiedle wyposażone zostało w pełny program usług handlowych, placówki oświatowe, przedszkola itp. Budowa nowych osiedli mieszkaniowych w dzielnicy pomorzańskiej zmieniła całkowicie jej wygląd. Pomorzany stały się dzielnicą nowoczesną o miłej dla oka architekturze. Unowocześniła się infrastruktura dzielnicy. Przebudowie uległ cały system komunikacji, powstało wiele nowych ulic (źródło: *Szczecin Stary i Nowy*).

3.1.10 Zasoby naturalne

W granicach planu nie odnotowano występowania złóż surowców naturalnych.

3.2 Integralność ekologiczna obszaru

Obszar opracowania położony jest w dzielnicy Pomorzany, położonej w lewobrzeżnej części miasta. Powiązania przyrodnicze obszaru opracowania z otoczeniem realizowane są przede wszystkim przez cyrkulację atmosferyczną. Na obszarze planu brak jest wód powierzchniowych, a więc ograniczone znaczenie ma obieg wody i znikome migracje roślin i zwierząt.

Na obszar opracowania napływają zachodnie masy powietrza z przyrodniczego otoczenia miasta i z jego strefy podmiejskiej – ulegają tu transformacji w wyniku oddziaływania zabudowy oraz pokrywy roślinnej.

Migracja zwierząt na obszarze opracowania ma znikome znaczenie. Wynika to z charakteru jego zainwestowania i z przekształcenia środowiska oraz z charakteru otoczenia. Na obszarze planu silną barierą migracyjną dla fauny są linie kolejowe okalające granice od północy i wschodu.

Przejawem migracji roślin na terenach niezainwestowanych, zwłaszcza z roślinnością ruderalną, jest sukcesja roślinności synantropijnej. Obszar opracowania jest w dużym stopniu izolowany od osnowy ekologicznej miasta, dlatego m.in. w obszarze planu nie wyznaczono Systemu Zieleni Miejskiej.

3.3 Obszary i obiekty chronione

Omawiany obszar znajduje się poza siecią obszarów podlegających ochronie według ustawy o ochronie przyrody, jak również tych zaproponowanych do ochrony. Najbliższy obszar Natura2000 – Dolna Odra położona jest w odległości ok. 2,8 km. W granicach planu „Pomorzany – szpital” nie występują powierzchniowe formy ochrony przyrody. Natomiast wskazuje się jeden istniejący pomnik przyrody – **Buk pospolity odm. czerwolistna** (*Fagus sylvatica* ‘*Atropurpurea*’) o obwodzie pnia: 384 cm i wysokości: 25 m, który ustanowiony był uchwałą nr VI/168/19 Radą Miasta Szczecin z dnia 23 kwietnia 2019 roku.

Fot.29-30. Pomnik przyrody w Parku im. Gen. Dowbór – Muśnickiego wraz z jego lokalizacją.

W czasie wizytacji terenowych nie odnotowano siedlisk gatunków roślin i grzybów będących pod ochroną. Również dostępna dokumentacja przyrodnicza (Waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego, Waloryzacja przyrodnicza miasta Szczecin oraz opracowanie ekofizjograficzne) nie wskazują tego terenu, jako miejsca siedliskowego chronionych gatunków roślin i grzybów.

Zagadnienie prawnej ochrony zasobów użytkowych środowiska przyrodniczego dotyczy na obszarze planu tylko ochrony zasobów wód podziemnych. Omawiany teren zlokalizowany jest w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 122 „Dolina kopalna Szczecin”.

3.4 Zidentyfikowane problemy ochrony środowiska

W obszarze planu występują następujące problemy z zakresu ochrony środowiska:

✓ przekształcenie litosfery

przekształcenia gleb obszaru opracowania związane są przede wszystkim z procesami inwestycyjnymi, jakie miały miejsce w przeszłości. Na terenach zainwestowania kubaturowego i częściowo infrastrukturalnego pokrywa glebowa uległa fizycznej likwidacji. Na terenach ogrodów działkowych i przydomowych gleby mają charakter kulturoziemnych, ukształtowanych pod wpływem zabiegów ogrodniczych;

✓ hałas

wysokie tło akustyczne: przekroczenia dopuszczalnych norm hałasowych na ul. Powstańców Wielkopolskich;

✓ **synantropizacja szaty roślinnej**

wszystkie powierzchnie obszaru opracowania biologicznie czynne, towarzyszące terenom zainwestowanym, mają roślinność powstałą w wyniku działalności człowieka i noszącą większe lub mniejsze piętno synantropizacji. Można wśród nich wyróżnić kilka typów:

- ogrody przydomowe i działkowe - jest to roślinność kulturowa, sztucznie wprowadzona i pielęgnowana przez człowieka, posiadająca trwałość z racji udziału form drzewiastych, wieloletnich;
- szpalery przy ulicach (mały udział w obszarze opracowania);
- enklawy zieleni miejskiej, jak park, skwery i trawniki;
- roślinność ruderalna (spontaniczna roślinność synantropijna).

3.5 Potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji planu

Omawiany w niniejszej prognozie teren planu „Pomorzany - szpital” do tej pory pozostawał w całości obszarem bez regulacji planistycznych.

Dalszy brak ustaleń na obszarze planu może spowodować utrudnienia w określaniu zasad kształtowania polityki przestrzennej i sposobu postępowania w sprawach przeznaczenia terenów na określone cele, a także ustalania zasad ich zabudowy. Plan jest także odpowiedzią na potrzeby społeczne na tym obszarze: stworzenie miejsc postojowych dla istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej, wzmocnienie roli komunikacji publicznej, poprawę dostępności komunikacyjnej pieszo/ pieszo-rowerowej.

Przy braku sporządzenia mpzp analizowanego obszaru, występuje zagrożenie kształtowania przestrzeni w sposób zagrażający wartościowym komponentom środowiska przyrodniczego. Dzięki realizacji zapisów planu miejscowego rozwój przestrzenny będzie prowadzony z zachowaniem racjonalnego wykorzystania zasobów przestrzennych oraz ochrony środowiska.

4 Cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia planu

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym i sposoby ich uwzględnienia

Cele polityki ekologicznej ustanowione na szczeblu krajowym uwzględniają cele ochrony środowiska rangi europejskiej, zawarte w dyrektywach Unii Europejskiej. Na szczeblu krajowym ochrona środowiska prowadzona jest na podstawie przyjętej w 1997 roku Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz w oparciu o strategię i programy środowiskowe, przede wszystkim „Polityka ekologiczna państwa 2030”, „Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej” oraz „Strategia gospodarki wodnej”.

Regionalna polityka ochrony środowiska prowadzona jest w oparciu o „Program ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego 2030”. Program zawiera takie działania na rzecz ochrony środowiska jak dążenie do poprawy stanu środowiska w województwie, ograniczenie negatywnego wpływu zanieczyszczeń

na środowisko, ochrona i rozwój walorów środowiska, a także racjonalne gospodarowanie jego zasobami. Określa on konkretne działania, które należy podjąć w celu ochrony klimatu i jakości powietrza, przygotowania do zmian klimatu, a także podnoszenia świadomości ekologicznej czy dążenia do zmniejszenia emisji dwutlenku węgla.

„Program ochrony środowiska miasta Szczecin na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2025-2028” jest dokumentem zawierającym priorytetowe cele oraz zadania na rzecz ochrony środowiska. Program ten stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem na poziomie miasta, jednocześnie integruje występujące lokalnie zagadnienia ochrony środowiska z założeniami ochrony środowiska wskazanymi w dokumentach tworzonych na wyższych szczeblach administracji.

Dyspozycje miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Pomorzany – szpital” realizują cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Podstawowym celem uwzględnionym podczas sporządzania planu był trwały, stabilny i zrównoważony rozwój dla osiągnięcia ładu społecznego, ekonomicznego, ekologicznego i przestrzennego przy uwzględnieniu uwarunkowań wynikających z ochrony konserwatorskiej staromiejskiego układu urbanistycznego. Ustalenia planu mają na celu osiągnięcie harmonijnego zagospodarowania przestrzennego, pozwalającego na rozwój obszaru, a także społeczności go zamieszkującej, bez negatywnego wpływu na środowisko.

Ustalenia planu kształtują zagospodarowanie obszaru opracowania, zgodnie z obowiązującym systemem prawnym oraz uwzględniają cele i problemy związane z ochroną środowiska.

Plan w swych zapisach realizuje następujące wytyczne programów dotyczących ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym, krajowym, regionalnym oraz lokalnym, w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska:

Tab. 3 Zapisy miejscowego planu wypełniające określone cele środowiskowe (opracowanie własne na podstawie opracowanie własne na podstawie Programu Ochrony Środowiska Miasta Szczecin na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028)

Zasoby Przyrodnicze	
Ochrona wartości przyrodniczych i krajobrazowych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wprowadzenie programu zieleni uzupełniającej; ▪ wskazanie występowania wartościowego drzewostanu; ▪ zakaz wprowadzania niepożądanych gatunków roślin, ze wskazaniem ich eliminacji z zagospodarowania; ▪ zachowanie istniejącej zieleni urządzonej - historycznego parku, wskazanie i ochrona pomnika przyrody; ▪ zachowanie cennej zieleni tworzącej szpalery i aleje;
Zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych	
Zwiększenie roli zielonej infrastruktury w łagodzeniu skutków zmian klimatu	
Wzmocnienie funkcji społecznej i ekologicznej terenów zieleni	

Wody i Gospodarowanie Wodami	
Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz podziemnych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ obowiązek zastosowania błękitno-zielonej infrastruktury na terenie zieleni urządzonej, która może stanowić lokalny system zagospodarowania wód opadowych i roztopowych; ▪ obowiązek zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie własnym np. poprzez retencjonowanie, odparowanie wykorzystanie ich do celów własnych lub częściowe opóźnione odprowadzenie do lub na grunt; ▪ dopuszczenie opóźnionego odprowadzenia do kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej (po spełnieniu wymagań dotyczących ich czystości); ▪ dopuszczenie lokalnych systemów zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na potrzeby odwodnienia terenów przyległych, wykorzystujące błękitno-zieloną infrastrukturę;
Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi ze zmianami klimatycznymi	
Jakość Powietrza Atmosferycznego	
Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ustalenie zasad realizacji paneli fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych z uwzględnieniem kompozycji obiektu; ▪ ustalenie zasad wykorzystania urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii; ▪ dopuszczenie lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW w terenach MW,U, U, UZ, UO (za wyjątkiem elektrowni wiatrowych);
Przeciwdziałania negatywnym skutkom zmian klimatu	
Hałas	
Poprawa klimatu akustycznego poprzez dążenie do obniżenia hałasu co najmniej do poziomu obowiązujących standardów	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonanie klasyfikacji terenów elementarnych, ze względu na ich funkcję, pod względem ochrony akustycznej
Gospodarka Wodno-Ściekowa	
Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ określenie warunków realizacji systemu wodociągowego; ▪ ustalenie zasad odprowadzania ścieków sanitarnych; ▪ określenie zasad zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, w tym dopuszczenie wykorzystania błękitno-zielonej infrastruktury; ▪ obowiązek rozwiązań inżynierskich zmniejszających zużycie wody, energooszczędne lub wykorzystujące odnawialne źródła energii;

Osiągnięcie tych celów wpływa na zasobooszczędność, wsparcie dla zielonej gospodarki i konkurencyjność gospodarki niskoemisyjnej oraz budowanie odporności miasta na zmiany klimatyczne.

5 Analiza i ocena przewidywanego oddziaływania

Realizacja założeń planu, a także późniejsza eksploatacja obszaru i jego komponentów, zgodna z określonymi w planie ustaleniami, spowoduje zróżnicowane zmiany w środowisku. Charakter, intensywność oraz zasięg tych oddziaływań, zależą będą od sposobu zagospodarowania oraz stopnia realizacji zapisów planu miejscowego.

Ustalenia planu powodują oddziaływania na środowisko podczas procesów realizacji założeń oraz eksploatacji obszaru. Oddziaływania występujące podczas realizacji planu związane są z etapem budowania, przebudowywania czy likwidacji budynków. Skutki tego etapu są przeważnie powierzchniowe, chwilowe, sprowadzając się głównie do likwidacji niektórych obiektów flory czy fauny, które poprzez działania kompensacyjne można zastąpić nowymi. Oddziaływania występujące podczas eksploatacji przez człowieka pochodzą głównie z użytkowania przestrzeni i obecnych w niej obiektów. Oddziaływania te można scharakteryzować na podstawie szczegółowych cech wpływających na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego i antropogenicznego (Tab.4).

Tab. 4 Charakterystyka możliwych oddziaływań na środowisko (opracowanie własne)

Oddziaływanie na środowisko	
Bezpośredniość oddziaływania	bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane
Okres trwania	długoterminowe, średnioterminowe, krótkoterminowe
Częstotliwość	stałe, chwilowe
Charakter zmian	pozytywne, negatywne, bez znaczenia
Zasięg	miejscowe, lokalne, ponadlokalne, regionalne, ponadregionalne
Trwałość przekształceń	nieodwracalne, częściowo odwracalne, odwracalne, możliwe do rewaloryzacji
Intensywność przekształceń	nieistotne, nieznaczne, zauważalne, duże, zupełne

5.1.1 Powierzchnia ziemi

Celem wprowadzenia planu zagospodarowania przestrzennego na analizowanym obszarze jest określenie sposobu zabudowy i zagospodarowania terenu.

Obszar planu jest przekształcony i prawie całkowicie zainwestowany (zabudowa mieszkaniowa i usługowa), charakteryzuje go niewielki udział powierzchni terenu biologicznie czynnego. Niewiele jest miejsc wolnych od zabudowy. Obecnie (w trakcie pisania prognozy środowiskowej) nowa zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna powstaje w terenie Z.N.9010.MW,U. Jest to wysoka zabudowa blokowa.

Największe zmiany ukształtowania powierzchni ziemi mogą wystąpić na terenie Z.N.9026.MW,U – obecnie jest to niezagospodarowany teren z kilkoma zabytkowymi obiektami pokolejowymi oraz pustymi magazynami, w większości porośnięty przez

zadrzewienia semileśne i roślinność ruderalną. Wprowadzenie tu linii zabudowy da możliwość zmiany ukształtowania terenu i pojawienia się nowych obiektów kubaturowych. Plan przewiduje tu powstanie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, a także dopuszcza lokalizację usług w parterach, w obiektach o wartościach zabytkowych oraz na wskazanej przez zapisy planu działce budowlanej. Ingerencja w powierzchnię ziemi może nastąpić także w północnej części terenu elementarnego Z.N.9019.UZ – plan dopuszcza tu powstanie parkingu wielopoziomowego.

W związku z powyższym prognozuje się, iż w skali całego planu będą przeważały pozytywne skutki realizacji zapisów planu na powierzchnię ziemi. Możliwe, niekorzystne oddziaływanie możliwe będzie jedynie w przypadku lokalizacji nowych obiektów kubaturowych.

5.1.2 Wody powierzchniowe i podziemne

Nie przewiduje się wystąpienia negatywnego wpływu na stan wód powierzchniowych, gdyż nie występują one w granicach planu, natomiast plan określa szczegółowo zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych:

- *obowiązuje stosowanie rozwiązań polegających na zagospodarowaniu całości lub części wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstania, w szczególności poprzez: wykorzystanie do celów własnych, retencjonowanie, odparowanie, rozsączanie, odprowadzenie na lub do gruntu (w zależności od warunków gruntowo-wodnych),*
- *dopuszcza się opóźnione odprowadzenie do kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej (po spełnieniu wymagań dotyczących ich czystości) wód opadowych i roztopowych (...);*
- *dopuszcza się lokalne systemy zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na potrzeby odwodnienia terenów przyległych, wykorzystujące błękitno-zieloną infrastrukturę;*

Odprowadzanie ścieków sanitarnych ustala się do istniejącej lub nowej kanalizacji sanitarnej lub ogólnospławnej.

Plan ustala obowiązek wykorzystania elementów błękitno-zielonej infrastruktury w terenach elementarnych, charakteryzujących się zwartą zabudową i małą powierzchnią biologicznie czynną. Wykorzystanie „bzi” przyczyni się do szeregu korzystnych zjawisk: wykorzystania nadmiaru wód opadowych czy retencjonowania wody przy jednoczesnym dbaniu o korzystne warunki mikroklimatyczne w przestrzeni miejskiej.

5.1.3 Klimat

W granicach obszaru objętego planem lokalne warunki klimatyczne nie ulegną zasadniczej zmianie. Realizacja ustaleń planu utrzyma w większości dotychczasowe zagospodarowanie obszaru planu, zachowując tereny zieleni urządzonej (Park Pomorzański im. gen. Dowbór-Muśnickiego), obszary zabudowy mieszkaniowej i usługowej z dopuszczeniem rozbudowy. Pozytywnym aspektem klimatycznym będą działania dążące do wprowadzenia elementów błękitno-zielonej infrastruktury na przeważającym obszarze planu. Przyjęte rozwiązania (np. niecki bioretencyjne, rowy bioretencyjne i infiltracyjne, ogrody deszczowe w pojemnikach, zagłębienia terenowe, zielone dachy itp.) mogą uzupełniać lub rozszerzać tradycyjne rozwiązania, równocześnie regulując temperaturę powietrza, pochłaniając dwutlenek węgla, zmniejszać zanieczyszczenie powietrza. Jest to szczególnie istotne w kontekście łagodzenia i adaptacji do zmian klimatu w miastach.

Nie prognozuje się, aby ustalone zapisami planu funkcje wygenerowały bezpośrednio bądź też pośrednio oddziaływania mogące mieć niekorzystny wpływ na klimat. W ramach realizacji ustaleń planu oczekuje się poprawy lokalnego mikroklimatu, poprzez wprowadzenie programu zieleni uzupełniającej oraz elementy błękitno-zielonej infrastruktury.

5.1.4 Klimat akustyczny i zanieczyszczenie powietrza

Plan zachowuje istniejącą zabudowę mieszkaniową i usługową. Ponadto zachowany zostaje obecny układ komunikacyjny wraz z liniami kolejowymi okalającymi obszar planu z dwóch stron. Na obszarze planu przewidywana jest przebudowa skrzyżowania ul. Powstańców Wielkopolskich z ul. Szpitalną i Starkiewicza (przebudowa sygnalizacji świetlnej, oświetlenia ulicznego, chodników, a także wyznaczenie pasów rowerowych). Ponadto wykonana ma być modernizacja linii tramwajowej.

Przeznaczenie terenu Z.N.9026.MW,U na zabudowę mieszkaniową – usługową oraz zmiana przeznaczenia terenu usług handlu (obecnie sklep „Biedronka”) przy ul. Milczańskiej na zabudowę mieszkaniową wielorodzinną z dopuszczeniem usług w parterze, może przyczynić się do zmian warunków klimatycznych na tym terenie: emisji zanieczyszczeń do powietrza (ogrzewanie budynków, ruch samochodowy generujący także hałas, obiekty usługowe), ale nie będzie to rzutowało na pogorszenie się tych parametrów w skali całego planu. W terenie Z.N.9026.MW,U – z uwagi na sąsiadujący teren z linią kolejową – zgodnie z ustawą o transporcie kolejowym (Dz.U. z 2017 r. poz. 2117) linia zabudowy jest oddalona o nie mniej niż 20 m. Linie kolejowe mogą być źródłem drgań niekorzystnie wpływających na ludzi przebywających w budynkach. W zakresie ochrony przed hałasem plan wprowadza następujące ustalenia:

- ✓ dla terenu elementarnego Z.N.9005.UO obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży;
- ✓ dla terenu elementarnego Z.N.9019.UZ, obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku jak dla terenów szpitali w miastach;
- ✓ dla terenów elementarnych Z.N.9002.MW,U, Z.N.9004.MW,U, Z.N.9006.MW,U, Z.N.9010.MW,U, Z.N.9012.MW,U, Z.N.9015.MW,U, Z.N.9018.MW,U, Z.N.9021.MW,U, Z.N.9023.MW,U, Z.N.9025.MW,U, Z.N.9026.MW,U, Z.N.9028.MW,U, Z.N.9038.MW,U obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;

Dodatkowo plan wprowadza ustalenie „Wskazuje się strefę ograniczeń od terenów kolejowych określoną na rysunku planu, w której obowiązują szczególne warunki zagospodarowania terenów przyległych bezpośrednio do linii kolejowej oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, w zakresie sytuowania budowli i budynków, drzew i krzewów oraz wykonywania robót ziemnych, wynikające z przepisów odrębnych w zakresie transportu kolejowego”, którą to strefę oznacza się na rysunku planu. Na podstawie art. 53 ustawy o transporcie kolejowym, usytuowanie budowli, budynków, drzew i krzewów oraz wykonywanie robót ziemnych w sąsiedztwie linii kolejowych, bocznic kolejowych i przejazdów kolejowych może mieć miejsce w odległości niezakłócającej ich eksploatacji, działania urządzeń związanych z prowadzeniem ruchu kolejowego, a także niepowodującej zagrożenia bezpieczeństwa ruchu kolejowego. Budowle i budynki mogą być usytuowane w tej strefie w odległości nie mniejszej niż 20 m od osi skrajnego toru. Strefa ta powinna uwzględniać w swym zasięgu ograniczeń także wykonywania robót ziemnych.

Biorąc pod uwagę aktualne tło akustyczne i stan jakości powietrza w granicach obszaru planu oraz analizując dopuszczone zapisami planu miejscowego maksymalne zagospodarowanie

i funkcje, nie ma podstaw do prognozowania, aby realizacja planu wiązała się ze znacznym wzrostem poziomu hałasu i zanieczyszczenia powietrza.

5.1.5 Szata roślinna, świat zwierzęcy, różnorodność biologiczna

Uchwalenie mpzp na obszarze planu „Pomorzany – szpital” nie wpłynie negatywnie na stan roślin, zwierząt i różnorodność biologiczną. Nie przewiduje się także przekształceń dotychczasowych funkcji terenu, które wpłynęłyby na zmianę liczebności siedlisk roślin i zwierząt. Obszar planu charakteryzuje wysoki stopień przekształcenia – powierzchnia ziemi jest zabudowana obiektami kubaturowymi, bądź też stanowi ciągi komunikacyjne – drogi, torowiska czy linie kolejowe.

Planowane funkcje terenów elementarnych oraz ustalenia planu chronią istniejącą w granicach obszaru opracowania zasób zieleni wysokiej. Umieszczono zapis odnoszący się do zasobów zieleni wysokiej w granicach opracowania: *„W obszarze planu występuje wartościowy drzewostan dla którego obowiązuje postępowanie zgodnie z przepisami odrębnymi”*. Plan określa wartościowy drzewostan jako m.in. drzewa i krzewy gatunków prawnie chronionych lub aleje i parki zabytkowe. Ustalenie to dotyczy także pomników przyrody, który wskazuje się w Parku Pomorzańskim. Dodatkowo, w niektórych terenach elementarnych (szczególnie usług publicznych) pojawia się ustalenie o obowiązku utrzymania zieleni wysokiej.

Największe zmiany pod kątem przyrodniczym mogą pojawić się w terenie elementarnym Z.N.9026.MW,U – który w projekcie planu przeznaczony jest pod funkcję mieszkaniową wielorodzinną. Aktualnie teren ten porasta gdzieś gęsty drzewostan robinii akacjowej, ale także innych, pospolitych gatunków drzew. Usunięcie ich i powstanie nowej zabudowy będzie wiązało się z likwidacją organizmów glebowych, owadów, czy też drobnych ssaków zamieszkujących ten teren. Obszar będzie zubożony o te organizmy. Z drugiej strony nie wskazuje się tam bogactwa przyrodniczego. Z uwagi na przebiegającą od północy linię kolejową, plan wprowadza ustalenie przyczyniające się do stworzenia dobrych warunków akustycznych dla mieszkańców nowej zabudowy: *„Wzdłuż północnej granicy terenu dopuszcza się pas zieleni średniej i wysokiej o szerokości min. 5 m”*.

Warto nadmienić, że na obszarze planu ustala się strefę ochrony konserwatorskiej historycznej struktury przestrzennej, gdzie utrzymuje się historyczne obsadzenia ulic – szpalery na ul. św. Józefa *„Obowiązuje utrzymanie i uzupełnienie kompozycji istniejącego dwustronnego szpaleru”* oraz układ szpalerowy drzew pomiędzy liniami tramwajowymi, który tworzy mocny akcent zieleni w przestrzeni miejskiej: *„obowiązuje utrzymanie i uzupełnienie kompozycji istniejącego szpaleru oznaczonego na rysunku planu, przy zachowaniu jego składu gatunkowego.”* Najważniejszym elementem zieleni w krajobrazie analizowanego obszaru jest Park Pomorzański, będący dawnym cmentarzem ewangelickim. Cmentarz również położony jest w strefie konserwatorskiej. Plan utrzymuje w tym miejscu funkcje zieleni i wprowadza ustalenie: *„Obowiązują nasadzenia zgodne z kompozycją i składem gatunkowym nawiązujące do rozwiązań historycznych założenia parkowego.”*

Ważnym zapisem dla nowej, planowanej roślinności na obszarze planu jest zakaz wprowadzania niepożądanych gatunków roślin, które coraz szerzej rozprzestrzeniają się w przestrzeni miast, wypierając rodzime gatunki roślin i zagrażając jej bioróżnorodności: *„Ustala się zakaz wprowadzania niepożądanych gatunków roślin, eliminację z zagospodarowania terenu istniejących roślin z gatunków niepożądanych.”*

Realizacja ustaleń planu nie wpłynie na znaczne zubożenie świata zwierzęcego omawianego obszaru. Przewiduje się utrzymanie w obszarze planu niewielkiej bioróżnorodności faunistycznej, w tym przede wszystkim ptaków „Obowiązuje ochrona dziko występujących roślin, zwierząt i ich siedlisk objętych ochroną, zgodnie z przepisami z zakresu ochrony przyrody.”

W granicach planu nie przebiega System Zieleni Miejskiej, dlatego – z wyjątkiem terenu elementarnego Parku Pomorzańskiego (80% pow. biol. czynnej) powierzchnia biologicznie czynna jest niewielka i wynosi od 5% do 50% w poszczególnych terenach. Z uwagi na brak wskazania na analizowanym obszarze SZM, w celu poprawy warunków przyrodniczych w zwartym i mocno zabudowanym terenie Pomorzana plan wprowadza obowiązek wprowadzenia elementów błękitno-zielonej infrastruktury, wykorzystujących różnorodną roślinność zakomponowaną w przestrzeni miejskiej, np. ogrody deszczowe, stawy retencyjne, niecki i rowy bioretencyjne.

5.1.6 Krajobraz

Zapisy ustaleń kompozycji i form zabudowy projektu planu promują ochronę krajobrazu kulturowego zespołu zabudowy i zieleni urządzonej o wartościach historycznych: zachowanie dotychczasowych zespołów zabudowy kamienicowej i szpitalnej, utrzymanie historycznej zasady rozplanowania i układu ulic, utrzymanie zieleni parkowej, na terenie dawnego cmentarza oraz zieleni przyulicznej w formie szpalerów. Plan dąży do uporządkowania przestrzennego i uzupełnienia w niezbędne elementy zainwestowanych terenów mieszkaniowych, usługowych w tym usług: społecznych, zdrowia, czy usług publicznych.

Pozytywny wpływ na krajobraz będzie miało zagospodarowanie dużego obszaru na północnym wschodzie planu – z pozostałościami magazynów kolejowych, porośniętego samosiejkami i roślinnością ruderalną. Teren od ul. Starkiewicza nie prezentuje się estetycznie, jest bardzo zaniedbany i niedostępny. Plan wskazuje w tym miejscu powstanie zespołu zabudowy wielorodzinnej z wykształceniem lokalnego centrum usługowego.

Uchwalenie planu „Pomorzany – szpital” zachowa dotychczasowy antropogeniczny typ krajobrazu, nie wpływając na pogorszenie się jego jakości, z możliwością poprawy jego walorów krajobrazowych.

5.1.7 Zasoby naturalne

W obszarze opracowania nie odnotowano występowania złóż surowców naturalnych, zatem nie wystąpi oddziaływanie na ten komponent środowiska, wynikające z realizacji ustaleń planu.

5.1.8 Zabytki i dobra materialne

W planie ustala się strefę ochrony konserwatorskiej historycznej struktury przestrzennej, obejmującej tereny wskazane w ustaleniach szczegółowych, w obrębie której obowiązuje ochrona krajobrazu związanego z historycznym układem przestrzennym, jako wartościowy krajobraz ukształtowany w wyniku działalności człowieka. W obrębie strefy obowiązują określone planem ustalenia szczegółowe mające na celu podtrzymanie istniejącej kompozycji przestrzennej i zieleni.

Strefa ochrony konserwatorskiej obejmuje fragment al. Powstańców Wielkopolskich (zabudowa kamienicowa), dawny cmentarz ewangelicki (obecnie Park Pomorzański im. gen. Dowbór-Muśnickiego), kościół pw. Św. Józefa oraz układ urbanistyczny w rejonie ulic:

Grudziądzkiej, Starkiewicza, Bocznej wraz z zespołem obiektów szpitala przy al. Powstańców Wielkopolskich 72.

W obszarze strefy ochrony konserwatorskiej historycznej struktury przestrzennej ochronie podlegają:

- a) rozplanowanie obiektów historycznych i charakter wnętrz urbanistycznych szpitala, dawnego cmentarza w formie założenia parkowego,
- b) układ ulic wraz z zabudową obrzeżną kamienicową przy ul. Grudziądzkiej, Starkiewicza i Bocznej,
- c) historyczna linia zabudowy, wyznaczona przez fronty obiektów o wartościach zabytkowych,
- d) charakter śródmiejskiej zabudowy kamienicowej,
- e) obiekty o wartościach zabytkowych z kompozycją architektoniczną, wykończeniem i detalem,
- f) obsadzenia szpalerami wskazanych ulic;

W planie wskazuje się także obiekt wpisany do rejestru zabytków – kościół pw. Św. Józefa przy ul. Połabskiej 1 wraz z terenem zieleni w granicach działki nr 2 obrębu 1057 (nr rej.404), a także obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków, m.in.: zespół obiektów przyszpitalnych, teren dawnego cmentarza ewangelickiego, zespół obiektów pokolejowych przy ul. Starkiewicza, zabudowa mieszkaniowa przy ul. Starkiewicza 3, 5 -10, czy kamienice w ciągu al. Powstańców Wielkopolskich.

Dodatkowo, na terenie Z.N.9026.MW,U wprowadza się obowiązek rewaloryzacji i ekspozycji obiektów o wartościach zabytkowych dawnego zespołu pokolejowego, dopuszczając ich zmianę:

- ✓ z utrzymaniem kształtów dachów,
- ✓ z nawiązaniem do istniejącej kompozycji elewacji,
- ✓ bez zmiany ich wysokości,
- ✓ z zastosowaniem materiałów naturalnych i ceramicznych;

Oprócz strefy konserwatorskiej w planie wskazano jeszcze strefę „E” ochrony ekspozycji krajobrazu. Obejmuje ona wschodnie krańce obszaru planu. W obrębie strefy zapewnia się ekspozycję na obszary i obiekty o wartościach zabytkowych.

5.1.9 Zdrowie i warunki życia ludzi

Na mocy ustaleń planu utrzymany zostaje teren zieleni urządzonej – Park Pomorzański (teren Z.N.9027.ZP), z którego licznie korzystają mieszkańcy osiedla. Znajdują się tam alejki, siedziska, a także wybieg dla psów. Jest to obszar zieleni wyznaczony w granicach planu, ale posiadający dość znaczną powierzchnię. Niewątpliwie pozytywnie wpłynie on na tamtejszy mikroklimat.

Plan zasadniczo pozostawia tereny mieszkaniowe, usługowe, zmienia przeznaczenie terenu usług handlu przy ul. Milczańskiej na zabudowę mieszkaniową wielorodzinną z dopuszczeniem usług w parterze, a na niezagospodarowanym obszarze pokolejowym – Z.N.9026.MW,U przewiduje nową zabudowę wielorodzinną z dopuszczeniem usług z wydzieleniem zwartego terenu rekreacyjno-wypoczynkowego. Powstanie nowych usług będzie oddziaływaniem pozytywnym, gdyż da możliwość zatrudnienia ludzi. Plan przewiduje

także pozostawienie w kilku miejscach miejsc garażowych, a przy terenie Z.N.9008.ZP wprowadza wydzielenie z parkingiem dla samochodów osobowych (z dopuszczeniem do powstania parkingu wielopoziomowego). Analizowany obszar planu charakteryzuje zwarta zabudowa mieszkaniowa z niedostatkiem miejsc postojowych, w związku z czym miejsca garażowe/nowe parkingi są tu bardzo potrzebne. Na terenie szpitala również dopuszcza się budowę parkingu wielopoziomowego. Umożliwi to pacjentom i pracownikom szpitala swobodne korzystanie z tych usług.

Pozostawienie przy ul. Dunikowskiego (Z.N.9008.ZP) ogólnodostępnej przestrzeni zielonej rozluźni zwartą zabudowę mieszkaniowo-usługową wokół i stworzy miejsce wypoczynku biernego i aktywnego, dogodne do budowania więzi społecznych, w tym stosunków sąsiedzkich. Odpowiednio ukształtowane tereny osiedlowe pomagają odbudować lub pogłębić więzi społeczne w obrębie jednostki urbanistycznej, jaką jest osiedle.

Ustalenia planu wskazują na budowę ciągu pieszo - rowerowego łączącego osiedle Pomorzany i Nowe Miasto, przebiegającego nad torami kolejowymi, który połączy tereny zieleni ogólnodostępnej – Park Pomorzański z ul. gen. D. Chłapowskiego (poza planem). Będzie to sprzyjało podniesieniu jakości przestrzeni ogólnodostępnych na tych osiedlach.

Zapisy planu zakazują w obszarze planu lokalizacji m.in. stacji paliw, parkingów dla samochodów ciężarowych, czy nowych usług związanych z obsługą pojazdów, co wpłynie pozytywnie na warunki życia ludzi, nie obciążając tym samym środowiska.

Realizacja dopuszczonych zapisami planu obiektów nie będzie wiązała się z niekorzystnym oddziaływaniem na zdrowie i warunki życia ludzi.

5.1.10 Obszar Natura 2000 i jego integralność

Uwzględniając lokalizację obszaru planu (ok. 3 km od obszaru Natura 2000), charakter planowanych zamierzeń oraz przeprowadzoną w Prognozie analizę należy stwierdzić, że realizacja ustaleń planu nie wpłynie na przedmiot, cele ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000.

Nie przewiduje się wystąpienia jakichkolwiek negatywnych oddziaływań wewnętrznych jak i zewnętrznych w związku z realizacją ustaleń planu, które mogłyby wpłynąć niekorzystnie na obszary Natura 2000.

5.1.11 Powierzchniowe formy ochrony przyrody

W granicach obszaru objętego opracowaniem nie występują powierzchniowe formy ochrony przyrody, zatem nie wystąpią oddziaływania realizacji ustaleń planu w odniesieniu do szczególnych wartości przyrodniczych.

5.1.12 Przewidywane znaczące oddziaływania

5.2 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Rozdział ten wynika z obowiązku wypełnienia zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (art. 51 ust. 2). W niniejszej prognozie, w rozdziale 3.1. *Stan zasobów środowiska*, opisano uwarunkowania przyrodnicze całego obszaru planu „Pomorzany - szpital” uwzględniając skalę

oceniającego dokumentu, jak również dostępne opracowania przyrodnicze. Ponadto w obowiązujących aktach prawnych, ustawodawca nie sprecyzował pojęcia „znaczące oddziaływanie”. Jedynym aktem, którym można posłużyć się w ocenie oddziaływania przedsięwzięć na środowisko jest Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, które określa rodzaje przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Jednakże należy pamiętać, iż skala miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wymusza jedynie określenie przeznaczenia terenu i jego funkcje. Organ sporządzający plan nie jest w posiadaniu szczegółowych parametrów planowanych zamierzeń, które ujawniane są np. na etapie projektu budowlanego. Zatem w prognozach oceniających mpzp analizuje się i ocenia skutki, które mogą wynikać wyłącznie z projektowanego przeznaczenia terenów.

Wobec powyższego, a także ze względu na to, iż na omawianym obszarze nie przewiduje się przedsięwzięć mogących zawsze i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w tym miejscu odstąpiono od zwiększenia szczegółowości opisu stanu środowiska przyrodniczego, jaki umieszczono w rozdziale 3.1. *Stan zasobów środowiska* niniejszej prognozy.

5.3 Identyfikacja znaczących oddziaływań

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, określa rodzaje przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Na obszarze planu nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Teren elementarny Z.N.9026.MW,U (powierzchnia 6 ha) mieści się w kanonie – wg przywołanego wyżej rozporządzenia – przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (§3 ust 1 pkt 55):

- zabudowa mieszkaniowa wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą: (objęta ustaleniami mpzp albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż 4 ha na obszarach nie objętych formami ochrony przyrody).

Charakter oddziaływań na środowisko wynikać będzie z intensywnej użyteczności terenu, generowanej głównie przez zabudowę mieszkaniową oraz infrastrukturę towarzyszącą (sieć kanalizacyjna, ciągi komunikacyjne, zaplecze usługowe). Realizacja ustaleń planu ponadto będzie się wiązała z oddziaływaniem na środowisko (Tab. 4).

Tab. 5 Identyfikacja znaczących oddziaływań na środowisko w granicach planu "(nazwa planu)"(opracowanie własne)

Etap realizacji planu	Oddziaływanie na środowisko	Rodzaje oddziaływań na środowisko
Etap budowy/przebudowy	bezpośrednie, krótkoterminowe, chwilowe, miejscowe, częściowo odwracalne, przekształcenia zauważalne	zwiększone zanieczyszczenia powietrza, hałas, powstawanie odpadów budowlanych
Etap eksploatacji	bezpośrednie, długoterminowe, stałe, lokalne, możliwe do rewaloryzacji, przekształcenia zauważalne	utrzymanie poziomu emisji zanieczyszczeń i hałasu, tworzenie nowych kompozycji zieleni poprzez wprowadzenie programu zieleni

		uzupełniającej, wprowadzenie elementów błękitno-zielonej infrastruktury, poprawa jakości życia i zamieszkania.
--	--	--

Na każdym etapie inwestycji należy przestrzegać wymogów ochrony środowiska. Priorytetowe jest zapewnienie bezpieczeństwa dla zdrowia, życia ludzkiego i środowiska. Inwestor przedsięwzięcia powinien posiadać wszelkie wymagane prawem pozwolenia i umowy dotyczące korzystania ze środowiska, nadzorować prawidłowe funkcjonowanie urządzeń, zapewnić przestrzeganie przepisów prawa, w tym przepisów z zakresu ochrony środowiska.

5.4 Transgraniczne oddziaływania

Plan miejscowy dla obszaru (nazwa planu), który został poddany analizie, nie uwzględnia działań, których realizacja skutkowałaby oddziaływaniem transgranicznym.

6 Działania zapobiegawcze

6.1 Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2020 r. poz. 283 z późn. zm.) prognoza oddziaływania na środowisko m.in. wskazuje rozwiązania, których celem jest ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko, będących następstwem realizacji ustaleń planistycznych.

6.2 Rozwiązania mające na celu kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

W niniejszej prognozie przyjęto pojęcie kompensacji przyrodniczej w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2013 poz. 1232 z późn. zm.) – zespół działań obejmujących w szczególności roboty budowlane, roboty ziemne, rekultywację gleby, zalesianie, zadrzewianie lub tworzenie skupień roślinności, prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej lub tworzenie skupień roślinności, prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia i zachowanie walorów krajobrazowych. Ponadto art. 75 ww. ustawy stanowi, iż wymagany zakres kompensacji przyrodniczej w przypadku przedsięwzięć, dla których była przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (czyli m.in. miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego), określa **decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach oraz inne decyzje**, przed wydaniem których została przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Zatem w myśl tej ustawy działania kompensacyjne powinny być podejmowane na etapie realizacji ustaleń omawianego w niniejszej prognozie planu, równocześnie z budową obiektów lub tuż po jej zakończeniu.

7 Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w planie

Biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg miejscowego planu oraz brak oddziaływań na cele i przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000, nie przedstawiono rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w niniejszym dokumencie.

8 Metody analizy skutków realizacji planu

Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wskazuje Prezydentowi miasta, obowiązek prowadzenia analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, wraz z oceną postępów w opracowywaniu planów miejscowych. Obowiązek ten obejmuje także sporządzenie wieloletnich programów sporządzania planów miejscowych, zgodnych z ustaleniami studium.

W tym okresie dokonuje się oceny skutków realizacji ustaleń, między innymi, analizowanego planu miejscowego w kontekście złożonych wniosków. Możliwość realizacji tych wniosków będzie również uzależniona od skutków realizacji obowiązującego planu na środowisko przyrodnicze i warunki życia mieszkańców. Kontrole i monitoring poszczególnych komponentów środowiska wykonuje się w ramach przepisów prawa powszechnie obowiązującego oraz prawa lokalnego.

Ze względu na brak negatywnego oddziaływania na środowisko, wynikającego z realizacji ustaleń planu, nie wskazuje się obowiązku prowadzenia szczególnego monitoringu obszaru opracowania.

9 Podsumowanie i wnioski

Prognoza oddziaływania na środowisko przyrodnicze nie jest dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych ustaleniami planu, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki jakie niesie za sobą realizacja ustaleń projektu planu na poszczególne elementy środowiska i w ich wzajemnym powiązaniu.

Przyjęte w planie rozwiązania w zakresie funkcjonalnym i przestrzennym są zgodne z kierunkami i polityką przestrzenną zawartą w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecin”, wynikami, „Waloryzacji przyrodniczej Szczecina” oraz z opracowaniem ekofizjograficznym dla obszaru objętego planem „Pomorzany - szpital”.

Prognozuje się, iż zagospodarowanie omawianego terenu według zapisów planu „Pomorzany - szpital” wpłynie w stopniu nieznacząco negatywnym na ogólny stan środowiska, głównie punktowo na powierzchnię ziemi i jej zdolności retencyjne, szatę roślinną i zwierzęta. Będzie to wynikiem wprowadzenia nowych obiektów kubaturowych, nawierzchni nieprzepuszczalnych – nastąpi likwidacja szaty roślinnej i zwierząt z nią

związanych, zmienione zostaną powierzchniowe warstwy ziemi wraz z jej właściwościami retencyjnymi. Przeciwdziałaniem takim negatywnym oddziaływaniom, będzie realizacja zapisów planistycznych ustalających m.in. wielkość minimalnej powierzchni biologicznie czynnej, wprowadzenie nowych zasobów zieleni, retencjonowanie wód opadowych i roztopowych, zastosowanie błękitno – zielonej infrastruktury.

Najbardziej wartościowym obszarem ze względów przyrodniczych, ekologicznych jest Park Pomorzański im. gen. Dowbór-Muśnickiego, który na mocy zapisów planu zostaje zachowany i utrzymany.

Realizacja nowych inwestycji o funkcjach określonych w planie wpłynie korzystnie na jakość i warunki życia mieszkańców osiedla Pomorzany m.in. poprzez zwiększenie zasobu mieszkalnego, dostępności do usług i terenów zieleni urządzonej. Oczekiwanym skutkiem nowej zabudowy i zagospodarowania omawianego obszaru, zrealizowanych na warunkach planu miejscowego, będą realne rozwiązania przyjazne środowisku i wspierające odporność struktury miejskiej na zmiany klimatyczne.

W granicach planu nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, w tym na zdrowie i życie ludzi. Ustalenia planu oraz stosowanie zasady korzystania z najlepszej dostępnej techniki w trakcie realizacji zapisów planu powinny ograniczyć możliwość występowania oddziaływań o takim charakterze.

Wnioski:

- W granicach obszaru planu występuje jeden ustanowiony pomnik przyrody, nie występują natomiast żadne inne formy ochrony przyrody;
- W wyniku realizacji planu przewiduje się nieznacząco negatywny wpływ na ogólny stan środowiska, przede wszystkim na powierzchnię ziemi, drobną faunę i florę;
- Prognozuje się korzystne skutki oddziaływania realizacji ustaleń planu na krajobraz poprzez szczegółowe określenie kompozycji, form zagospodarowania i zabudowy poszczególnych terenów elementarnych, w pełni uwzględniających istniejącą historyczną strukturę przestrzenną w tym strefę ochrony konserwatorskiej;
- Korzystnym oddziaływaniem realizacji zapisów planu na zdrowie i jakość życia mieszkańców będzie utrzymanie istniejącego terenu zieleni urządzonej (Parku Pomorzańskiego) oraz terenu zieleni urządzonej na zapleczu zabudowy wielorodzinnej przy ul. Dunikowskiego;
- Wprowadza się obowiązek realizacji terenów rekreacyjno – wypoczynkowych w nowej zabudowie wielorodzinnej będzie skutkowało podniesieniem standardów infrastruktury towarzyszącej;
- Plan określa zasady gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi, wprowadza obowiązek błękitno-zielonej infrastruktury w silnie zabudowanych terenach, oraz nowo projektowanych terenów zabudowy mieszkaniowej, a także dopuszcza możliwość wykorzystania OZE;

10 Literatura i materiały źródłowe

Przy sporządzaniu niniejszej prognozy wykorzystano informacje zawarte w niżej wymienionych projektach, dokumentach i opracowaniach:

- Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Pomorzany - szpital” w Szczecinie;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecin, BPPM, Szczecin, 2022 r., Uchwała Nr XXXIX/1061/22 Rady Miasta Szczecin z dnia 26 kwietnia 2022 r.);
- Studium Ochrony Dóbr Kultury wraz z wytycznymi konserwatorskimi dla dzielnicy Zachód w Szczecinie, Miejska Pracownia Urbanistyczna, Szczecin 1993-1994 r.);
- Opracowanie ekofizjograficzne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Pomorzany – Wzgórze Hetmańskie w Szczecinie, Proeko Gdańsk 2004 r.;
- Waloryzacja przyrodnicza Szczecina, Biuro Konserwacji Przyrody, Szczecin, 2018 r.;
- Ekofizjografia miasta Szczecin, Enviro, Szczecin, 2021 r.;
- Pismo GIOŚ z dnia 12 października 2021 r. przedstawiające wartości stężeń średniorocznych dla NO₂, SO₂, pyłu zawieszony PM₁₀ i PM_{2,5}, benzenu i ołowiu w roku 2021 (znak: DM/SZ/063-1/229.1/21/KJ);
- Mapa akustyczna miasta Szczecin, Gdańsk 2019 r.;
- Zieleń Szczecina, A. Stachak i inni, Szczecina 2000;
- Szczecin stary i nowy, T. Białycki i L. Turek-Kwiatkowska, Szczecińskie Towarzystwo Kultury, Szczecin 1991 r.;

Internet 1: <http://www.parki.org.pl/parki-miejskie/park-pomorzanski-w-szczecinie>